

BEZPŁATNE

www.mm-gazeta.de

www.facebook.com/mmgazeta

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

MOJEMIasto

nr 01 (64) styczeń/luty 2018

D W U M I E S I Ę C Z N I K

Karnawał 2018

więcej na str. 27

Zirndorf
brama na zachód

Dobro dziecka
czy zawsze?

Rocker Zone
gorące granie

W góry
na tropie Ludwika II

Telemann
Śpiewana geografia

Sport
piłka nożna
i szczypiorniak

Człowiek
z charakterem

Świąteczko
Pokoju
w Monachium

Rodzice
specjalna grupa

Kryzys
czas refleksji

Belfer
idzie na wojnę

Foto: Mick Mazzei

Szczęśliwego Nowego Roku!!!

WIELKIE OTWARCIE

Polskie Party

3.02.2018

Nektar
Bar Restaurant Lounge
Stubenvollstraße 1, 81667 München

SPIS TREŚCI

MOJE MIASTO

- Polskie szopki 4
Polskie Parafie Katolickie 4
Światło Pokoju w Monachium 5
Pisane ciurkiem Rodzice 6
Miasto Dzieci Śpiewające wieszaki Agnieszka Spiżewska 7
Felieton Etiuda choinkowa Bogdan Żurek 8
Felieton – Listy z Berdyczowa Każda srocza... Krzysztof Dobrecki 8
Żyj z klasą W imię „dobra dziecka” - czy zawsze? Aldona Likus-Cannon 9
Historia Agentki wywiadu Jolanta Helena Stranzenbach 10
Czy byłeś w ostatnią niedzielę w kościele?... ks. dr hab. Jerzy Grześkowiak 11
Miasto Młodych – Polscy Studenci i Absolwenci w Monachium Izabela Warzecha & Wojciech Solarz 12
Polskie ślady w Monachium Człowiek z charakterem Marek Prorok 13
Historia emigracji Zirndorf – brama na zachód dr Łukasz Wolak 14
Córka błękitnego żołnierza Jolanta Łada-Zielke 15
Wydarzenia 16
Śpiwna geografia Telemanna Jadwiga Zabierska 17

PORADNIK

- Zmiany prawno-podatkowe Christoph Motkowski 18
Polskie opiekunki 21
Prawo pracy – o czym należy pamiętać Maciej Pazur 22
Kącik piękności Karnawał 2018 Orlando Sliwa 27
Kryzys – czas refleksji Monika Młodzianowska 30

AKTUALNOŚCI

- Dolomity na narty idealne Sebastian Wieczorek 34
Sport Piłka ręczna – HSG Straubing 2008 36
Sport Piłka nożna – FC Fortuna96 Dingolfing 36
Sport Z życia SV POLONIA Monachium 37
W góry Herzogstand – czyli na tropie króla Ludwika II Mirosław Jęczyła 38
Jedź z apetytem Zapomnieliśmy o zupach? Ewa Duszkiewicz 39
Daria Nadolska 40
Wieczór fortepianowy w Stuttgarcie Małgorzata Piegsa 40
Co, gdzie, kiedy? 41
Projekt: inspiracja, czyli „Lecker Hoch 5” 41
Rocker Zone – Gorące granie zimową porą Arek Mitko 42
Aktualności literackie – Nominacje do Paszportów Polityki Małgorzata Gąsiorowska 43
Wspomnień czar Święty Mikołaj w Landshut 44

od redakcji

Drodzy Czytelnicy!

Witamy w Nowym Roku, po świąteczno-sylwestrowych szaleństwach. Na odpoczynek jednak przerwy nie ma. Od razu – już od Trzech Króli (nie sześciu, jak to chciał pewien znany polityk) – ruszamy w karnawałowe tany, by zakończyć je we wtorek o północy. Oczywiście, chodzi o wtorek poprzedzający Środę Popielcową. Tych, którzy mogliby się zapomnieć, informujemy, iż w tym roku przypada ona 14 lutego. Krótki ten karnawał. Nie martwmy się tym, w roku przyszłym będzie aż o trzy tygodnie dłuższy, bo wspomniana Środa przypadnie dopiero 6 marca!

Moje Miasto z karnawałem jest za pan brat. Świadczy o tym sama okładka z modelką ufryzowaną i wymalowaną przez Orlando – mistrza grzebienia i makijażu, który wewnątrz numeru podpowiada, co w tegorocznym karnawale można i wypada. Zachęcając do lektury porad mistrza, uchylamy rąbka tajemnicy, informując, że w tym roku można wiele, nawet jeszcze więcej!

Zapraszamy do poznania pięknej historii Beltejemskiego Światła Pokoju, które już po raz 31 przemierza świat. Przed świętami zawitało do Monachium, by w wypełnionej Katedrze Najświętszej Marii Panny (Frauenkirche) zostać przejęte także przez polskich harcerzy, którzy ponieśli je dalej, do polonijnych środowisk, parafii i instytucji.

Od pewnego czasu publikuje u nas autorka podpisująca się AL (jak mówią „na mieście”, pół Monachium wie, kto to jest), a jej strona pt. „Pisane ciurkiem” cieszy się coraz większym powodzeniem. Tym razem – z zaskakującym wręcz znawstwem tematu – autorka wzięła na warsztat rodziców szkolnej dziatwy. Już samo stwierdzenie, że „rodzice są homo – i owszem – ale sapiens już, niestety, nie zawsze”, zapowiada burzę. Polecamy!

Godne polecenia jest praktycznie wszystko, poczynając od pytania, czy chodzimy co niedzielę do kościoła, poprzez literackie recenzje, historię emigracji, sport, porady i polonijne wydarzenia, po szpiegujące panie z pistoletami w torebkach.

Zapraszamy więc do lektury, powracając na zakończenie do minionego roku, który był dla nas wyjątkowym, za sprawą Jubileuszu 10-lecia Mojego Miasta. To, że nam się udało, że jesteśmy już w drugim dziesięcioleciu, jest zasługą przede wszystkim naszych wspianych i wiernych Czytelników, za co Wam raz jeszcze najserdeczniej dziękujemy.

Szczęśliwego Nowego Roku!

Redakcja czasopisma **Moje Miasto**

JESTEŚMY NA facebooku

10 grudnia 2017 r. na Dworcu Głównym w Monachium otwarto, podobnie jak w latach ubiegłych, polską szopkę bożonarodzeniową. W tym roku szopka niosła przesłanie „Betlejem i Męczennicy”. Organizatorzy: Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury Tradycji i Języka Polskiego w Monachium, Polska Parafia Katolicka wraz z Konsulem Generalnym RP, przy współpracy z dyrekcją dworca i Radą Cudzoziemców.

Kierownictwo i organizacja – Hubert Karolak, który wraz z księdzem proboszczem Polskiej Parafii Katolickiej Stanisławem Plaweckim i Konsulem Generalnym RP w Monachium Andrzejem Osiakiem powitali przybyłych. Aktu poświęcenia szopki dokonał ksiądz

POLSKIE SZOPKI

Andrzej Steckiewicz, wikariusz biskupa archidiecezji mińsko-mochylewskiej. Uroczystości otwarcia szopki towarzyszyły kolędy i pastorałki w wykonaniu kapeli góralskiej z okolic Orawy. Spotkanie zakończyło się poczęstunkiem, polskimi wypiekami i grzaniem winem, w sali bankietowej dworca. Wzięło w nim udział ok. 200 osób.

W pierwszą niedzielę Adwentu, już po raz 22, odbyło się spotkanie przy żłóbku na Dworcu Głównym w Stuttgarcie. Mimo choroby uczestniczył w nim ksiądz Witold Broniewski, pomysłodawca wystawiania szopek w miejscach publicznych. To on postanowił przed

laty wyprowadzić żłóbki z kościołów, żeby dotrzeć do człowieka „w drodze”, przemówić do tych, którzy przestali świątynie odwiedzać i przypomnieć o przesłaniu, jakie niosą święta Bożego Narodzenia.

Projekt odniósł niesamowity sukces. Szopki stały na drodze przechodniów m.in. w Stuttgarcie, Görlitz, Karlsruhe, Kolonii, Frankfurt nad Menem, Ludwigsburgu, Norymberdze, Monachium, Münsterze, Osnabrücku, Bratysławie, Wrocławiu, Krakowie, Bydgoszczy, we Lwowie, w Pradze, Tallinie, Rzymie, Warszawie i Wiedniu.

Figury na stuttgarckim dworcu, podobnie jak w Monachium, są dziełem uczniów Liceum Plastycznego im. Kenara w Zakopanem, a realizacja projektu nie byłaby możliwa bez ofiarnej pomocy chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Schwäbisch-Gmünd, z Ryszardem Kanią, oraz sponsorów.

Szopki można podziwiać do 6 stycznia 2018.

(M. Piegsa, E. Richter, B. Żurek. Foto: Moje Miasto, Stanisław Rejman)

POLSKIE PARAFIE KATOLICKIE

MONACHIUM

Heßstraße 26, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Msze św.:

- 8:45 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – z wyjątkiem ferii szkolnych w Bawarii
- 10:00 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – Msza święta z udziałem dzieci
- 10:00 – kaplica św. Jana Nepomucena (Ludwigsfeld)
- 11:00 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach) – Msza święta dla dzieci z rodzicami
- 12:00 – kościół św. Józefa (Josephsplatz)
- 12:15 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach)
- 18:30 – kościół MB Królowej Pokoju (Werinherstr. 50) – Msza święta z udziałem młodzieży

LANDSHUT

Msze św.:

LANDSHUT – kościół św. Piotra i Pawła, Niedermayerstr. 25

- w niedziele – 11:30
- środy – 18:00
- pierwsze piątki miesiąca – 18:00

FREISING – kościół św. Piotra i Pawła
Ignaz-Günther-Str. 6, 85356 Freising

■ w niedziele – 16:30

AUGSBURG

Biuro: Thommstr. 24 B, 86153 Augsburg
tel. 08 21/3 07 49, fax 08 21/3 07 22

Msze św.:

- AUGSBURG – kościół św. Alberta
Dr. Schmelzing-Str. 60
- w niedziele i święta – 10:30
- środa i piątek – 18:30

ROSENHEIM

Msze św.:

ROSENHEIM – St. Michael, Westerndorferstr. 43

- w niedziele i święta kościelne – 10:30

Kaplica w Centrum Misji, Heilig-Geist-Str. 46

- od wtorku do piątku – 18:00

TRAUNSTEIN – St. Josef, Salinenstr. 2

- IV sobota miesiąca – 17:00

TRAUNREUT – Zum Heiligsten Erlöser
Rathausplatz 1a

- I niedziela miesiąca – 17:00

FREILASSING – St. Rupert, Martin-Oberndorfer-
Straße 2

- II niedziela miesiąca – 17:00

GERETSRIED – Heilige Familie, Johannisplatz 21

- III niedziela miesiąca – 16:00

WALDKRAIBURG – Christkönig, Karlsbader Str. 1

- II sobota miesiąca – 17:00
- IV niedziela miesiąca – 16:00
- Okazja do spowiedzi pół godziny przed Mszą św.

NORYMBERGA

ks. Stanisław Stenka CR
Arminiusstr. 21, 90402 Nürnberg, Tel.
0911/473355

Fax 0911/3475749

Msze św.:

- w niedziele – 09:00 (Boże Narodzenie, Wielkanoc – 10:15) kościół św. Willibalda, Zengerstr. 12, 90471 Nürnberg (metro Bauernfeindstrasse)
- w niedziele – 12:00 kościół św. Józefa Gießereistr. 2, 90489 Nürnberg Lichtenau koło Ansbachu
- II niedziela miesiąca – 16:00

INGOLSTADT

ks. Ryszard Kazimierzczak
Gaimersheimerstr. 32, 85057 Ingolstadt
tel.: 0841 84845

Msze św.:

- Heilig-Geist-Kirche, Spitalstr. 4
- w niedziele – 10:00
- w dni powszednie 18:00
- Gmina Weissenburg Kościół – Willibald-Kirche
- II i IV niedziela miesiąca – 12:45

STUTT GART

ks. Roman Michalec
Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
tel.: 0711 564184

Msze św.:

STUTT GART – kościół św. Tomasza, Falchstr. 9,
70378 Stuttgart

- w niedziele i święta – 10:30
- środy – 18:30,
- pierwszy piątek miesiąca – 18:30

BÖBLINGEN – kościół św. Maryi, Berliner Str. 14
71034 Böblingen

- w niedziele i święta – 12:30
- pierwszy czwartek miesiąca – 18:30

TÜBINGEN – kościół św. Pawła, Karl-Adam-Str. 3
72076 Tübingen

- w niedziele i święta – 15:00

BALINGEN – kościół św. Ducha,
Heilig-Geist-Kirchplatz 3, 74336 Balingen

- I sobota i III niedziela miesiąca – 16:00

LUDWIGSBURG

ks. Eugeniusz Bartnik
Moldaust. 20, 71638 Ludwigsburg, tel. (07141)
893369

Msze św.:

- Kościół st. Elizabeth, Moldaust. 20
- w czwartki – 19:00
- w piątki i soboty – 18:30
- niedziele – 10:15

HEILBRONN – NECKAGARTACH
kościół św. Michała, Liebermannstr. 18

- niedziele – 12:30

REGENSBURG

o. dr Józef Maziarz
Plattlinger Str. 6, 93055 Regensburg
tel.: 0941 79 44 78

Msze św.:

- kościół pw. Mater Dolorosa, Hoher Kreuz Weg 9
93055 Regensburg
- w niedziele i święta – 10:30

ŚWIATŁO POKOJU w MONACHIUM

Frauenkirche, Katedra Najświętszej Maryi Panny w Monachium – główna świątynia miasta, od 1821 kościół katedralny arcybiskupstwa Monachium i Fryzycji – była miejscem, do którego 17 grudnia 2017 roku dotarło z Betlejem Światło Pokoju.

HISTORIA

Betlejemskie Światło Pokoju zorganizowano po raz pierwszy w 1986 roku w Linz, w Austrii, jako część bożonarodzeniowych działań charytatywnych. Akcja nosiła nazwę „Światło w ciemności” i była propagowana przez Austriackie Radio i Telewizję (ORF). Rok później patronat nad akcją objęli skauci austriaccy. Każdego roku dziewczynka lub chłopiec, wybrani przez ORF, odbierają Światło z Groty Narodzenia Pańskiego w Betlejem. Następnie Światło transportowane jest samolotem do Wiednia. W stolicy Austrii ma miejsce ekumeniczna uroczystość, podczas której Płomień jest przekazywany mieszkańcom miasta i przedstawicielom organizacji skautowych w całej Europie i nie tylko, gdyż Światło Pokoju „przedostało się” już na inne kontynenty.

ZNAK POKOJU

W Grocie Narodzenia Pańskiego w Betlejem płonie wieczny ogień. To właśnie od niego co roku odpala się jedną małą świeczkę, której płomień, niesiony przez skautów w wielkiej sztafecie przez kraje i kontynenty, obiega świat. Sam moment odpalania Światła w Betlejem jest wyjątkowy. Dla tej idei ludzie potrafią na chwilę się zatrzymać, powstrzymać złość i gniew. W 29-letniej historii Betlejemskiego Światła Pokoju, w zmieniających się warunkach politycznych, nigdy nie zdarzyło się, by Światło nie wyruszyło z Betlejem w swoją drogę. To czyni ze Światła ZNAK POKOJU, poświadczenie wzajemnego zrozumienia i symbol pojednania między narodami.

W MONACHIUM

W niedzielę 17 grudnia 2017 r. Betlejemskie Światło Pokoju dotarło do Monachium. Podczas ekumenicznej uroczystości dokonano przekazania Światła setkom skautów i harcerzy, którzy ten znak pokoju poniosą dalej do swoich środowisk. Uczyni to też Monachijski Szczep Czarna Trzynastka, który stawiał się po odbiór Światła Pokoju w głównej świątyni Monachium, Katedrze Najświętszej Marii Panny (Frauenkirche). Zmotywowani słowami papieża Franciszka „idź i głos” harcerze podejmują wyzwanie zanieśienia Betlejemskiego Światła do wszystkich, którzy pragną przeżyć bożonarodzeniową radość w pokoju, wzajemnym szacunku i zrozumieniu.

(źródła: str. ZHP, Wiki, friedenslicht.de, inf. wł., foto: MM)

RODZICE

Rodzice – nie tylko w szkole – to specyficzna i bardzo specjalna grupa społeczna. Rodzic wywodzi się z rodzaju ssaków naczelnych z rodziny człowiekowatych. Jego nazwa – z łac. Homo – jasno określa pochodzenie i przynależność gatunkową. Z moich obserwacji wynika, że z dookreśleniem „sapiens” mamy już wszyscy większy problem. Rodzice są homo – i owszem – ale sapiens już, niestety, nie zawsze. Nie jest to tak, że rodziców nie lubię czy mam jakąś szczególną na nich alergię. Skądże znowu, inaczej musiałabym odseparować się częściowo od siebie! Pozwolicie, że sparafrazuję: rodzicem jestem i nic, co wasze, nie jest mi obce! Wachlarz moich uczuć i odczuć w stosunku do rodziców jest przeogromny jak Wielki Kanion i przebogaty niczym Lasy Amazonki w roślinność! Niektórych uwielbiam, bo sama jestem rodzicem i podobnie jak oni postrzegam dzieci. Prosto, jasno i zwyczajnie – świat jest poukładany, ma swoje zasady i reguły, które należy dziecku wpoić ku chwale jego własnej, rodziców i ojczyzny. Wiele kompetencji, postaw i zachowań należy dzieciom wtłoczyć do główki – bo to właśnie jest część ogromnej pracy rodzicielskiej zwanej wychowaniem. I tu czasem zaczynają się schody

wyższe niż do nieba. Już kiedyś, zdaje się, coś pisałam o przeładowaniu, małych głowach etc. Zazwyczaj staram się rozumieć motywy działań rodziców, co nie zawsze mi wychodzi, ale człowiekiem jestem i nie wszystko ogarniam swoim małym nauczycielskim ciasnym rozumkiem, który pewnie niewiele większy jest od małego rozumku Kubusia Puchatka. Za to niektórzy rodzice wiedzą wszystko. Wiedzą, co dla ich dziecka jest najlepsze – i chwala im za to! Potrafią wszystko przewidzieć! Ich stosunki z dziećmi są zawsze idealne! Nie zdarzają im się różnice poglądowe z dziećmi, bo przecież to oni wychowują dzieci, które są dokładnym odzwierciedleniem rodziców swoich! Latorośl czasem potrafi jednak doprowadzić rodziciela swego do białej gorączki, a wtedy, wiadomo! Jesteś jak matka! – albo – jesteś jak ojciec! A zaraz potem teściowa nasza umiłowana dorzuca: po kim to dziecko takie jest? No przecież po nas to nie! W naszej rodzinie tak nie było! He, he! Znacze?! Oj, znacze, znacze! Rodzic współcześnie współczesny, wyemancypowany, powinien być pewny siebie i wszystkowiedzący. Narażony jest on na wszechobecną krytykę, bo przecież wiadomo wszem i wobec, że rodzic musi wszystko: umieć, znać,

potrafić, wykonać, załagodzić, wycalować, zrozumieć, wytłumaczyć, wyćwiczyć, przygotować, mieć anielską cierpliwość – choć to za mało powiedziane, niejeden anioł już dawno by zwariował z produktem społecznym zwanym dzieckiem! Rodzica nie może nic ominąć i wierzyć – nie omija! Zawsze na posterunku, zawsze zwarty i gotowy, zawsze służący pomocą. W całym tym codziennym młynie i kołowrocie, zastanawiam się, jak to jest o niczym nie zapomnieć. Nie, żeby jakiejś wiekowa była, do setki trochę jeszcze mi brakuje, ale odnoszę wrażenie, że kiedyś świat był prostszy. Kiedyś, to są te czasy, kiedy nie było się rodzicem, a o wszystkim decydowali rodzice. I nie mówię tu, że był lepszy, proszę absolutnie tego tak nie odbierać! Był prosty, zwyczajny, miał jasno określone zasady, których dziś często brak! Rodzice nie byli narażeni na szpagaty między dobrem dziecka a innymi zjawiskami. Dziś wszystko, co spotyka dziecko, odbieramy jako zagrożenie i wszędzie doszukujemy się patologii, nawet tam, gdzie być jej nie powinno. Ale to temat na kolejną, poważną dysputę i osobne rozważania!

AL

PS. Jednak był lepszy!

ŚPIEWAJĄCE WIESZAKI)))

Wieloryby porozumiewają się na ogromne odległości. Naukowcy prezentują nagrania wielorybich śpiewów: głębokie, długie, niskie dźwięki. Jak wieloryby mogą śpiewać pod wodą? Fascynujące!

Dźwięki to nasz osobisty sposób odbierania drgań o określonej częstotliwości. Woda, powietrze, drewno – wszystko składa się z cząsteczek. Wszystkie cząsteczki mogą wpadać w drgania, czyli mogą przenosić fale dźwiękowe. Czy fale podróżują w ten sam sposób, niezależnie od środowiska? Łatwo to sprawdzić.

POTRZEBNE BĘDĄ

- metalowy wieszak z pralni
- sznurek albo nić
- nożyczki

JAK TO ZROBIĆ

Utnij 2 metrowe kawałki sznurka. Zawiąż je w rogach wieszaka, tam gdzie wypadają ramiona zawieszonych ubrań. Złap sznureczki za końce i nawiń sobie na palce wskazujące. Kilka zwojów wystarczy. Podnieś wieszak zawieszony na sznureczkach i poproś kogoś, aby zapukał w wieszak innym przedmiotem (np. nożyczkami, łyżeczką czy długopisem). Co słyszysz?

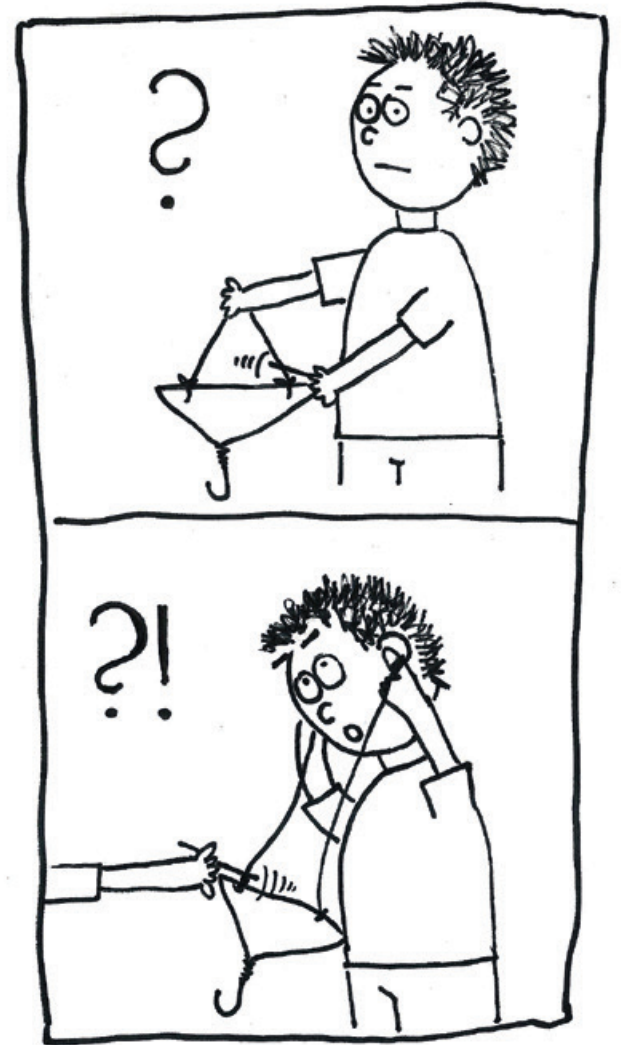
Teraz zatkaj uszy bardzo dokładnie palcami wskazującymi, na których nawinięty jest sznurek. Pochyl się lekko do przodu, żeby wieszak swobodnie zwiisał w powietrzu, niczego nie dotykając. Poproś kogoś, aby znowu zapukał w wieszak. Jaki dźwięk słyszysz teraz?

JAK TO DZIAŁA

W obu przypadkach słyszysz dwa całkiem różne dźwięki. Kiedy trzymasz wieszak w powietrzu i pukasz w niego, wieszak wpada w drgania i te przenoszą się na cząsteczki powietrza. Cząsteczki powietrza są od siebie bardzo oddalone i fala rozchodzi się bardzo wolno. Fala dźwiękowa dociera do Twojego ucha jako cichy, wysoki, krótki brzdęk.

Kiedy wkładasz palce do ucha i pukasz w wieszak, dźwięk rozchodzi się po sznurku i dociera do Twojego ucha. Sznurek jest ciałem stałym. Cząsteczki ciała stałego znajdują się blisko siebie i fala dźwiękowa porusza się znacznie szybciej. Słyszysz to jako głęboki, głośny, długi dźwięk podobny do gongu.

Wypróbuj różne przedmioty i różne sznureczki. Słyszysz różnice? Wracając do naszych wielorybów: cząsteczki wody są również blisko siebie. Fale dźwiękowe wydawane przez wieloryby przenoszą się szybko i na ogromne odległości. Ciekawe, jak brzmiałby wieloryb śpiewający nad wodą?

Śledźcie Little Lab – Wissenschaft fuer Kinder na Facebooku. Znajdziecie tam wiele fascynujących eksperymentów i projektów technicznych dla dzieci, również film, w którym pędzi auto odrzutowe. Wspólne eksperymentowanie to świetna rozrywka dla całej rodziny.

WESOŁEGO EKSPERYMENTOWANIA!
Agnieszka Spiżewska z Little Lab

Little Lab
Wissenschaft für Kinder

Agnieszka Spiżewska

– założycielka Little Lab, którego celem jest popularyzowanie nauki wśród dzieci. Little Lab prowadzi warsztaty, programy w ramach ferii, pokazy naukowe czy „dni małego badacza” w przedszkolach, szkołach i „hortach” w Monachium.

Prywatnie mama 6-letniej lekarki pluszowych zwierząt i 8-letniego fana komiksów z Garfieldem. Jej hobby to zaskakiwanie dzieci, wymyślanie nowych doświadczeń i patrzenie w przyszłość. Uważa, że dzień bez spróbowania czegoś nowego to dzień stracony.

Bogdan
Żurek

Piszę ten felieton, widząc kątem oka stojącą na balkonie choinkę.

Piękna ci ona, wypasiona, lampkami kolorowymi rozświetlona, ze szpicem w niebo, a raczej w balkon sąsiada strzelająca. Uroczą jak w zeszłym roku, chociaż... chociaż tamta była większa. Pamiętam, bo problemy z jej gabarytami były. Przed świętami, w siatkę zapakowana, bez najmniejszych kłopotów znalazła się na balkonie. Po trzech tygodniach, tak ci się rozłożyła, że w drogę powrotną za nic ruszyć nie chciała. Nie mieściła się w drzwiach, o windzie nie wspominając. Miałem dwa wyjścia. Różną ją na kawałki i pakować w worki, czy zaryzykować „szybki transport”. Nie zastanawiając się długo, spojrziałem w dół, czy nikogo na chodniku nie ma i wyrzuciłem choinkę z drugiego piętra. Dolatywała do ziemi równocześnie z zatrzymującym się pod domem policyjnym radiowozem. Zbiegłem na dół i w gadkę... Udało się. Wywinąłem się „bezmandatowo”, zwalając wszystko na żonę. Że niby kazała wyrzucić, zabraniając ciągnięcia choinki po nowych parkietach. Nerwowa jest bardzo,

ETIUDA CHOINKOWA

więc nie śmiałem z nią dyskutować – argumentowałem. Chyba uwierzyli, albo przestraszyli tych „nerwów”, bo nawet nie poszli sprawdzić, czy takowa w ogóle istnieje. Tak na marginesie – żeby oni tak szybko do innych wezwań przyjeżdżali.

Czy zauważyliście, że teraz wszystkie choinki są jak sklonowane, bliźniaczo podobne do siebie, jak dwie krople wody. Różnią się tylko wysokością i ceną ściśle z nią powiązaną. Dwadzieścia euro – mała, czterdzieści większa itd...

Otóż nie zawsze tak bywało. Za moich czasów, przed świętami, „na choinki” chodziło się do pobliskiego lasu, tego w którym od wiosny randkowało się z koleżankami. Za dnia był rekonesans, a o zmroku uzbrojeni w toporki chłopcy ruszali w las. Echo rąbania niosło się po okolicy. Wszyscy słyszeli, tylko nie milicja, która wołała się trzymać z daleka od tych jednorazowych, uzbrojonych w siekiery drwali. Później było już bardziej cywilizowanie, kwitł mały kapitalizm,

szczególnie w większych miastach. Choinki sprzedawano z traktorowych przyczep. Nikt nie wnikał, które były legalne, a które z nocnej wycinki.

Tamte choinki – nie tak jak dzisiejsze „kloony” – urodą różniły się od siebie bardzo. Były ładne i brzydsze. Trafiały się także szkaradne drapaki, których nikt nie chciał. Łączyły je jedno, po kilku dniach sypały się tak, że w okolicach Trzech Króli igieł nie miały wcale. Pamiętam takiego rzucanego w kąt drapaką, uratowanego przez naszego małego wtedy synka. Zlitował się nad brzydulą, przekonując nas, rodziców, że inne choinki znajdą nabywców, a tą czeka okrutna samotność w święta. Takim argumentom nie mogliśmy się oprzeć. Drapak zagościł na Boże Narodzenie w naszym domu.

W tym roku też zaryzykuję i wyrzucę choinkę przez balkon. Zobaczymy jak szybko przyjadą.

Wszystkiego dobrego w Nowym Roku!

Każda sroczka...

Zastanawianie się zajęło mi sporo czasu. Z jednej strony na szalę zrzucałem przysłowia i powiedzonka typu:

„Pokorne ciele dwie matki ssie”, „Siedź w kącie, znajdą cię”. Z drugiej te o „Każdej sroczce, która swój ogonek chwali” i o tej „Koszuli, co to bliższa ciału”. W rozterkach przeważał argument, że przecież w „Listach” zachęcałem do czytania i innych książek, i innych autorów, więc chyba – jak to mówią poznaniacy – poruty wielkiej nie będzie, gdy wspomnę książkę swoją.

Książka nosi tytuł „Belfer idzie na wojnę” i ukazała się w tym roku w wydawnictwie Ridero. Składa się z kilku opowiadań. Tytułowe to opowieść o nauczycielu, oficerze rezerwy oderwanym w 1939 roku od przygotowań do rozpoczęcia roku szkolnego w małej, wiejskiej szkółce i jego drodze tułaczkiej przez całą niemal ówczesną Polskę, Węgry, Jugosławię,

Krzysztof Dobrecki

BELFER IDZIE NA WOJNĘ
i inne opowiadania

**Listy
z Berdyczowa**
Krzysztof
Dobrecki

Grecję – do Syrii i tworzącej się tam Brygady Karpackiej.

Wszystkie bardzo różne tematycznie opowiadania łączy jedno. Pokazywane w nich losy to swego rodzaju droga do najróżniej rozumianej Wolności. Rozumianej jako Polskie Wojsko, wyjazd spod zaborów do Ameryki, opór i solidarnościowa postawa. No, może z wyjątkiem ostatniego opowiadania: „Czas weteranów”, które jest z gatunku political fiction i pokazuje rzecz odwrotną: jak łatwo wolność utracić.

Jeżeli moje „Listy z Berdyczowa” zachęciły Państwa do zainteresowania się innymi moimi pracami, i zechcą Państwo przeczytać „Belfer idzie na wojnę”, to uprzejmie informuję, że znajduje się on w wersji papierowej lub elektronicznej w księgarniach internetowych: Alimero, Virtualo oraz Azymut.

A tak poza tym, naprawdę szczerze, pragnę życzyć Państwu Samych Szczęśliwych Dni w Nowym Roku.

A. Likus
Cannon
Żyj z klasą
Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat
Janusz Korczak

Za oknem padał deszcz, na dworze wiał wiatr. Pobiegłam do szkoły odebrać córeczkę. Umówiliśmy się, że gdy będzie później wychodzić, będę ją przyprowadzać. We dwójkę zawsze raźniej.

- Czy Chiara może wracać razem z nami? – zapytała moja Sarah.
- Jak najbardziej – ucieszyłam się, widząc jej nową przyjaciółkę.
- A może mnie odwiedzić? – dodała, z błagalnym spojrzeniem.
- Oczywiście, że może – odparłam ochotczo.
- Zapytaj tylko mamę, kiedy możesz przyjść – zwróciłam się do czarnowłosej dziewczynki o słodkim wyrazie twarzy.
- Ale ja zobaczę mamę dopiero za dwa tygodnie – odparła nieśmiało.
- To zapytaj tatę – rzekłam bez namysłu, gdy moja córeczka szybko zaczęła wyjaśniać, że jej koleżanka mieszka w domu dziecka.
- W takim razie przejdziemy się do domu dziecka i zapytamy – stwierdziłam.

Luksusowa dwupiętrowa willa znajdująca się w głębi ulicy, z pięknym ogrodem przerobionym na plac zabaw w niczym nie przypominała typowego domu dziecka. Nigdzie nie było żadnej informacji czy też wywieszki, więc nigdy nie przyszłoby mi na myśl, że pełni taką rolę.

Opiekunowie byli lekko zdziwieni moją wizytą, lecz jednocześnie bardzo mili. Poprosili, abym zastanowiła się nad swoją propozycją, gdyż dzieci po odwiedzinach w rodzinnych domach innych dzieci bardzo to przeżywają i tęsknią. Dodali przy tym, że nie widzą żadnego problemu w tym, aby moja córka odwiedzała przyjaciółkę w domu dziecka, co w sumie ucieszyło obie dziewczynki.

Chiara trafiła do domu dziecka decyzją sądu ze względu na rozwód rodziców, gdyż oboje chcieli, aby została z nimi i sprzeczała się, z kim ma zostać. W domu dziecka miała pozostać tak długo, jak długo sąd nie wyda decyzji, które z rodziców otrzyma opiekę.

W jaki sposób nastąpiło przekazanie dziewczynki instytucji opiekuńczej, nie chciałam nawet wiedzieć i nigdy nie zapytałam. Jakkolwiek by nie było, bez wątpienia musiało być tragiczne, a historia Chiary nie różni się przecież niczym od historii tysięcy dzieci mieszkających w Niemczech i odbieranych rodzicom, czasami z bardzo błahych powodów.

Tylko w roku 2016, na dane za rok 2017 przyjdzie nam jeszcze poczekać, Jugendamty przejęły opiekę nad 78 tysiącami nieletnich. W większości przypadków odebranie dzieci dotyczyło rodzin niemieckich i, jak stwierdziły kontrole, w stosunku do 44 tysięcy dzieci ich dobro nie zostało zagrożone. Zazwyczaj urzędy do spraw dzieci i młodzieży otrzymują wskazówki ewentualnego zagrożenia dobra dziecka od sądów i policji, ale też od sąsiadów, szkół i przedszkoli, a co dziesiąta informacja jest anonimowa. Zgodnie z niemieckim prawem, Jugendamt może z pomocą policji o każdej porze dnia i o każdej godzinie

wejść do domu, jeśli uważa, że zagrożone jest dobro dziecka. Jednak pojęcie „dobra dziecka” nigdzie nie jest zdefiniowane i czasami wystarczy tylko donos sąsiada.

Często słyszy się, że Jugendamty w swoim postępowaniu kierują się własnym interesem, bo miesięczne koszty opieki nad odebranim dzieckiem wynoszą minimum 190 Euro dziennie i sięgają do 12 tysięcy euro miesięcznie.

Praktyki Jugendamtów budzą wiele kontrowersji zarówno wśród Niemców, jak i obcokrajowców, a całkiem niedawno były tematem krytycznego raportu Parlamentu Europejskiego, który badał skargi rodziców z różnych państw UE, w tym Polaków, Włochów czy Francuzów o odebranie im dzieci lub uniemożliwienie kontaktu z nimi.

W ostatnim czasie bardzo dużo mówi się o Jugendamtach, jak zwykle nigdy dobrze, bo i działalność tej ponad stuletniej instytucji, która funkcjonuje częściowo jeszcze na przepisach pochodzących z lat 30. ubiegłego wieku, budzi wiele kontrowersji. Wiele też pisze się o odbieraniu dzieci polskim rodzicom, ich dramacie i beznadziejnej sytuacji, lecz po raz pierwszy – w przeciwieństwie do poprzedniego rządu, który nie chciał apelować w podobnych sytuacjach, aby nie zakłócać relacji polsko-niemieckich – obecny rząd stara się, i robi wszystko, aby pomóc poszkodowanym matkom. W Niemczech codziennie przekazywanych jest pod opiekę Jugendamtów ponad 200 dzieci, a każde odebrane dziecko to tragedia, zarówno dla dziecka, jak i rodzica. To trauma, która pozostawia ogromne piętno na psychice i czasami trzeba lat, aby o niej zapomnieć.

Historia Chiary zakończyła się wyjątkowo szybko i szczęśliwie. Na początku grudnia, decyzją sądu, wróciła do mamy, która od tej pory codziennie odbiera ją ze szkoły. Zawsze, gdy nas widzi, radośnie macha ręką i śmieje się, a w życiu nie ma nic piękniejszego niż uśmiech dziecka, bo jak napisał Janusz Korczak: „kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”.

Agentki wywiadu

Polskie kobiety od zawsze próbowały wpływać na bieg historii. Ich udział w formacjach wojskowych był o wiele większy niż nam się wydaje.

Władysława Macieszyna

Sława

Do tych wyjątkowych postaci należała agentka dwóch wojen, Władysława Macieszyna (1888–1967). Pochodząca z rodziny ziemiańskiej „Sława”, po studiach, jako aktywistka ruchu niepodległościowego i zbrojnego skończyła przeszkolenie podoficerskie i w 1913 roku założyła kobiecą Drużynę Strzelecką. W czasie I wojny światowej została kurierką Oddziału Wywiadowczego I Pułku Legionów, w szeregach którego walczyło 46 kobiet w wieku od 20 do 65 lat. Do ich obowiązków należało zbieranie wiadomości o ruchach wojsk, przenoszenie broni oraz raportów strategicznych. Kobiety spisywały się tak dobrze, że zaledwie 7 z nich zostało aresztowanych przy przekraczaniu granicy, a żadna nie zginęła. Koleżanka z wojska napisała o „Sławie”: „Zdawała się nie wiedzieć, co to strach. Posiadała też w wysokim stopniu umiejętność konspirowania”. Podczas przekraczania linii frontu nasza agentka dostała się do niewoli rosyjskiej, z której została po kilku dniach zwolniona. Na dodatek oficer rosyjski odwiózł ją i jej rzekomą służącą na stację kolejową przeświadczony, że uroczą Polka ma „zanadto uczciwe oczy”, by mogła być szpiegiem. Władysława należała też do grona zaufanych osób marszałka Józefa Piłsudskiego i była żoną jego osobistego lekarza, oficera legionowego. W latach 30-tych

działała jako senator II RP z ramienia BBWR (Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem).

W czasie II wojny światowej znowu podjęła zadanie agentki wywiadu (kryptonim Y-59) i działała w kobiecym oddziale dywersyjno-sabotażowym AK „Dysk”. Podając się za folksdojczkę – Margaret Wagner – przewoziła materiały wywiadowcze na trasie Warszawa – Wiedeń – Heidelberg i utrzymywała łączność z polską siatką wywiadowczą w Niemczech. Niektórzy historycy przypuszczają, że to ona wywiozła z Polski raporty w sprawie fabryki rakiet V1 i V2. W kwietniu 1943 roku została aresztowana w Wiedniu. Tam, torturowana przez gestapo, próbowała sobie odebrać życie. Nikogo jednak nie zdradziła. Ostatecznie w lutym 1945 roku została skazana na karę śmierci (przez ścięcie na gilotynie) za zdradę. Uratowała się dzięki podejrzeniu o tyfus plamisty. Kat, mający ją ściąć, obawiał się wykonania wyroku na chorej. Mniej szczęścia miały inne żołnierki wywiadu podziemnego – Monika Dymka, Wanda Węgierska i Krystyna Wituska – dwudziestoparoletnie dziewczyny, które za działalność szpiegowską na terenie III Rzeszy zostały zgilotynowane lub ścięte toporem.

We wrześniu 1945 roku „Sława” wróciła do kraju. Po dwuletnim pobycie w gestapowskim więzieniu agentka miała zrujnowane zdrowie, straciła zęby, częściowo wzrok i słuch, a Polska Ludowa pozbawiła ją jedyne go majątku, jaki miała, czyli 140-metrowego komfortowego mieszkania przy al. Szucha 16, które otrzymał literat – protegowany wysokich urzędników nowej władzy. Macieszyna zaś biedowała przez prawie 20 lat, mieszkając kątem u krewnej w nieogrzewanym pokoiku na poddaszu. Bezsilna wobec rządzących, napisała do znajomej: „Chętnie bym ich pokąsała, tylko nie wiem jak”. W jednym z wielu podań o rentę pytała nową władzę:

„Czy mam żałować, że niemiecki kat nie obciął mi głowy?”

Mimo trudnej sytuacji materialnej i tak wiodło jej się w okresie stalinowskim lepiej niż innej zasłużonej agentce wywiadu Elżbiecie „Zo” Zawackiej (1909–2009) – jedynej kobiecie w Polskich Siłach Desantowych tzw. Cichociemnych.

Jolanta
Helena
Stranzenbach

Zo i Klementyna

Pochodząca z Torunia dwujęzyczna Zawacka walczyła we wrześniu 1939 roku w obronie Lwowa, a od 1941 r. wielokrotnie kursowała między Warszawą a Berlinem, przewożąc w obie strony pocztę, organizując szlaki kurierów, w przerwach między wyprawami ucząc na tajnych kompletach. W lutym 1943 r. dotarła, jako emisariuszka Komendanta Głównego AK Stefana Roweckiego, przez Niemcy, Francję i Hiszpanię nawet do Sztabu Naczelnego Wodza w Londynie.

W 1951 roku została aresztowana przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego i skazana na 10 lat pozbawienia wolności. Z więzienia wyszła po 4 latach w okresie tzw. odwilży.

Kolejną bohaterką, która wybrała podobną drogę służby ojczyźnie, była Klementyna Mańkowska (1919–2003). W czasie okupacji pracowała dla organizacji wywiadowczej „Muskietery”. W organizacji tej działała przede wszystkim szlachta polska. Mańkowska, z domu hrabianka, była podwójną agentką. Z polecenia „Muskietarów” (i za wiedzą wywiadu brytyjskiego) wstąpiła do Abwehry (niemieckiego kontrwywiadu). Zaprzysiężając się z wieloma wysokimi oficerami Wehrmachtu, zdobywała informacje oraz wzory dokumentów i przekazywała je do Francji i Wielkiej Brytanii. Za zasługi dla francuskiego ruchu oporu – résistance – władze francuskie przyznały jej po wojnie duży majątek ziemski. Klementyna Mańkowska nigdy nie wróciła do Polski.

Czas agentek, emisariuszek i kurierów minął bezpowrotnie, niestety, wraz z nim przeminęła pamięć o bohaterkach, które za swą trudną służbę często płaciły najwyższą cenę. Dzisiaj działalność szpiegowską prowadzi się przede wszystkim przez urządzenia łączące się z internetem albo zawierające digitalne czipy. Szpiegowane są urzędy, korporacje i prywatni obywatele. Śledzi się nie tylko wrogów, ale i własnych obywateli. Rodzi się tylko pytanie: czemu to ma służyć?

Czy byłeś w ostatnią niedzielę w kościele?...

ks. dr hab.
Jerzy
Grześkowiak

Przez kilka tygodni przed jesiennymi wyborami do Bundestagu życie społeczne w Niemczech naznaczone było agitacjami, wywiadami, spotkaniami z wyborcami, pełnymi obietnic mowami (jak łatwo coś przyrzekać, kiedy nie daje się ze swego, lecz z dobra wspólnego) i politycznymi talk-show. Telewizyjnego pojedynku między kandydatami na urząd kanclerski, Angelą Merkel i Martinem Schulzem, oczekiwano z napięciem podobnym występowi narodowej drużyny piłkarskiej na mundialu. Czworo dziennikarzy stawiało pytania dotyczące życia gospodarczego, społecznego i relacji międzynarodowych. Dyskusja utrzymana była w granicach poprawności, nie było beczelnych personalnych ataków, jak to się zdarza w przedwyborczej kampanii w USA. Tematyka i jakoś polemiki nie podrywały z fotela. Zaskoczeniem okazało się dopiero pytanie postawione przez prowadzącą dyskusję Sandrę Maischenberger, którego żaden z kandydatów na kanclerza z pewnością się nie spodziewał: „Czy była Pani/Pan dzisiaj w kościele?”. Nadmienimy, że oboje politycy są chrześcijanami wyznania ewangelickiego. Kanclerz Merkel wstrzymała na chwilę oddech i powiedziała: „Nie”. Również M. Schulz nie uczestniczył w niedzielnych nabożeństwach. Nadmienię jednak, że w sobotę był przy grobie zmarłego dziennikarza i wydawcy FAZ Franka Schirmersa i wstąpił do tamtejszego kościoła Zbawiciela. Na to dictum kanclerz Merkel przypomniała sobie, że też była w sobotę na cmentarzu przy grobie ojca z okazji rocznicy jego śmierci. M. Schulz, który jako wielki dygnitarz Unii Europejskiej zapowiadał usunięcie z miejsc publicznych wszystkich krzyży, usiłował zdobyć jeszcze kilka punktów wyborczych stwierdzeniem: „Ale prywatnie (im stillen Kämmerchen) oboje się dziś przeciw modliliśmy”. „Mama Narodu” (Mutti Angela) skinęła potakująco głową. Oczywiście dajemy tym zapewnieniom wiarę, dlaczego nie?

Świadeństwo chrześcijan sprzed 17 wieków

Rzymski cesarz Dioklecjan wydał w 303 roku dekret zabraniający chrześcijanom gromadzić się dla celów kultu i nakazujący usunąć wszystkie miejsca ich niedzielnych spotkań. Szczególnie w prowincji północnej Afryki cesarscy urzędnicy gorliwie pilnowali, by przestrzegano tych przepisów.

12 lutego 304 roku postawiono przed trybunałem rzymskiego prokonsula Anulinusa w Kartaginie 49 chrześcijan (31 mężczyzn, 18 kobiet) z Abiteny (dzisiejsza Tunezja) oskarżonych o udział w nielegalnym „niedzielnym zgromadzeniu”. Zostali aresztowani razem z kapłanem podczas Eucharystii w domu Octawiusa Felixa. Na pytanie, dlaczego gromadzili się wbrew cesarskiemu zakazowi, zgodnie oświadczają, iż nie mogą respektować woli cesarza, ponieważ to, że się jest chrześcijaninem, jest równoznaczne z udziałem w eucharystycznej celebracji. „Jesteśmy chrześcijanami! Nie możemy postępować inaczej, jak tylko przestrzegać wiernie świętego prawa Pana aż do przelania krwi!”

Kapłan Saturninus rzekł: „Ponieważ nie można zaprzestać sprawowania Uczty Pana (Dominicum). Tak nakazuje prawo, tak uczy prawo”.

fakt, że w europejskich krajach mecze są pełne, a kościoły coraz bardziej puste, a nawet wyprzedawane, zamieniane na domy kultury i restauracje, bądź wyburzane.

Pozwalam sobie stwierdzić, że dla przyszłości Europy byłoby sprawą nader dobrą i chwalebna, gdyby politycy, i nie tylko oni, lecz wszyscy chrześcijanie w krajach Unii na tego rodzaju pytania o uczestnictwo w niedzielnej Eucharystii szczerze mogli odpowiedzieć: „Tak”.

Właściwie co niedzielę bierzemy udział w plebiscycie: „Jakiej Europy chcemy – chrześcijańskiej, muzułmańskiej czy ateistycznej? Co niedzielę – idąc do kościoła na liturgię albo wybierając „lepsze atrakcje” (hobby, kult ciała, praca w ogrodzie, sport, turystyka itp.) – za każdym razem automatycznie odpowiadamy na dwa fundamentalne pytania: 1. Czy jesteś prawdziwym chrześcijaninem, czyli uczniem Jezusa Chrystusa? 2. Czy jesteś za Europą o wartościach chrześcijańskich?

Lektor Emeritus, biorąc na siebie całą odpowiedzialność powiedział: „Tak, to w moim domu odbywają się te zgromadzenia, ja jestem tu sprawcą. W moim domu sprawowaliśmy niedzielą Eucharystię. Nie mogłem inaczej postąpić jak tylko przyjąć mych braci; nie mogłem inaczej postąpić, ponieważ my nie potrafimy żyć bez sprawowania Uczty Pana (quoniam sine dominico non possumus)”.

Młoda dziewczyna Wiktoria, namawiana przez sędziego, by posłuchała rodzzonego brata doradzającego jej odstępstwo od wiary dla ratowania życia, dzielnie odrzekła: „Nie chcę, bo jestem chrześcijanką, a moimi braćmi są ci, którzy strzegą przykazań Bożych. Jest to moje osobiste przekonanie; nigdy się nie zmieniłam, albowiem byłam na zgromadzeniu i z braćmi celebrowałam Pamiątkę Pana, ponieważ jestem chrześcijanką!”.

Nawet dzieci nie dały się zastraszyć widmem tortur i śmierci poniesionej przez dorosłych poprzedników. Chłopiec Hilarianus odpowiedział: „Jestem chrześcijaninem i dobrowolnie oraz z własnej woli spieszyłem na zgromadzenie eucharystyczne wraz z ojcem i braćmi. (...) Czyż to, co chcesz czynić, bo jestem chrześcijaninem?”.

Prokonsul postawił także sprytnie pytanie Feliksowi: „Nie pytam o to, czy jesteś chrześcijaninem, ale tylko o to, czy organizowałeś zgromadzenie lub czy posiadasz jakieś pisma?”. Odpowiedź Feliksa jest jednoznaczna: „Zgromadzenie celebrowaliśmy uroczysto i z najwyższą radością; zawsze schodzimy się razem na czytanie słowa Pańskiego i sprawowanie Pamiątki Pana”.

Warto odnotować zmienną uwagę redaktora „Akt Męczenników”, wtrąconą po zacytowanym wyżej pytaniu prokonsula: „Co za głupie i godne śmiechu pytanie sędziego! Mówi bowiem: Zamilcz o tym, czy jesteś chrześcijaninem. Dodaje jednak: Powiedz, czy byłeś na niedzielnym zgromadzeniu. Tak jakby chrześcijanin mógł istnieć bez niedzielnej Uczty Pana albo Uczta Pana mogła być celebrowana bez chrześcijanina! Czy nie wiesz, szatanie, że chrześcijanin ma swoją rację bytu w niedzielnej Uczcie Pana, a niedzielna Uczta Pana w chrześcijaninie, i że jedno bez drugiego nie może istnieć?”

Wszyscy ponieśli śmierć męczeńską!

Szanowni Czytelnicy Mojego Miasta, Członkowie i Sympatycy Stowarzyszenia Polskich Studentów i Absolwentów, chcemy Was poinformować o nowościach z życia naszego stowarzyszenia.

Wraz z rozpoczęciem semestru zimowego wystartowaliśmy z nowym formatem spotkań czwartkowych. W przyszłości obok świetnej atmosfery przy ulubionym napoju zamierzamy Wam dostarczyć nowych wrażeń i będziemy zapraszać referentów, którzy nam opowiedzą o ciekawostkach z różnych dziedzin życia. Cykl rozpoczął nasz przewodniczący, Wojciech Chlebosz, przedstawiając nam swoją pielgrzymkę rowerową z Polski do Włoch. (14 dni, 1860 km z Katowic poprzez Niemcy, Austrię, Włochy, w tym San Marino, do Rzymu). Fotografie i opowieści z tej tytanicznej wyprawy w połączeniu z wesołymi anegdotami mile urozmaiciły wieczór.

Na dzień zaduszek zapewne wielu z Was pojechało odwiedzić groby swoich bliskich w Polsce. W tym samym czasie delegacja naszego stowarzyszenia poszła na Perlacher Forst zapalić symboliczny znicz naszym rodakom – ofiarom robót przymusowych oraz żołnierzom z Brygady Świętokrzyskiej, którzy

po wojnie nie mogli powrócić do Ojczyzny. Odwiedziliśmy również znajdującą się tam kwaterę Białej Róży, niewielkiej organizacji założonej przez studentów uczelni monachijskich, sprzeciwiającej się rządowi nazistów (w jednej ze swoich sześciu ulotek krytykowali m.in. zbrodnię przeciw Narodowi Polskiemu). Wszyscy jej członkowie zostali złapani, osądzeni i zgładzeni przez hitlerowców. Ich dokonania i tragiczna śmierć zostały uznane dopiero wiele lat po wojnie. Jednymi z pierwszych byli polscy biskupi, którzy w 1965 roku określili tych odważnych młodych ludzi mianem męczenników.

Na nasze drugie Spotkanie czwartkowe w tym semestrze udało nam się zaprosić pana Tobiasza Zimmermanna, właściciela i nauczyciela szkoły szermierki Fechtboden Zimmermann (<https://fechtboden.jimdo.com/>). Pan Zimmermann, który naucza różnych historycznych stylów fechtunku, ale zajmuje się głównie szermierką szablową, zrobił bardzo

ciekawą, multimedialną prezentację o historii walczenia białą bronią. Opowieść spotkała się z ogólnym zainteresowaniem i poszerzyła horyzonty słuchaczy (wiedzieliście państwo, że niemieckie słowo „Sabel” pochodzi z polskiego słowa „szabla”, albo że walki pokazane w serialu „Gra o Tron” są znacznie przedłużane na potrzeby filmu?). Po wykładzie uczestnicy mieli szansę sami wypróbować uprzednio zaprezentowane ciosy (oczywiście z zachowaniem zasad bezpieczeństwa) wraz ze swoimi „przeciwnikami”. Pozornie łatwe ruchy często okazywały się nader skomplikowane, kiedy przyszło postawić pierwsze kroki w tym nietypowym lecz ciekawym sporcie z treningową szablą w ręku. Jeżeli ktoś z Czytelników nabrałby chęci – pan Zimmermann zaprasza zainteresowanych na bezpłatny trening próbny. Wystarczy wysłać zgłoszenie mailowe na adres: fechtboden@gmx.de.

Ostatnim, lecz niemniej ważnym wydarzeniem, były odbywające się tradycyjnie 30 listopada Andrzejki. W zaciszu piwniczki KHG wróżyliśmy na kilka sposobów przyszłość. Odlewane z wosku przez klucz od drzwi poskręcane figury mgliście pokazywały zarys tego, co nas czeka. Pragnący bardziej konkretnych przepowiedni szukali pierścionka, krzyżyka lub monety, skrytych pod trzema kubeczkami. Nie obyło się także bez przebijania szpilką papierowych serc z imionami przyszłej drugiej połówki. Ola czy może Jola? Stefan czy może jednak Staś? Nasze wróżby odkryły każdemu pytającemu bliską przyszłość.

Zapraszamy Was, członków, sympatyków i ciekawionych, serdecznie na nasze następne spotkania czwartkowe (terminy: 11.01.2018, 25.01.2018 oraz 08.02.2018) i oczywiście na nasz wielki bal na początku lutego. Bliższe informacje znajdziecie na naszej stronie facebookowej: Studenci.de lub na stronie internetowej: www.studenci.de

Izabela Warzecha & Wojciech Solarz

Polskie ślady w MONACHIUM

Wielu z nas spędza szmat czasu w bawarskiej metropolii. Spacerując bądź też tylko przemieszczając się w innych celach, przemierzamy ogromne przestrzenie grodu nad Izarą i nie przypuszczamy nawet, że w tym odległym od naszej Ojczyzny mieście znajduje się wiele miejsc, które różnymi wydarzeniami wplotły się w zawiłą historię Rzeczypospolitej.

MAREK PROROK

Człowiek z CHARAKTEREM

Od ślusarza do profesora

W 1909 roku na Wydziale Matematycznym monachijskiego Uniwersytetu Ludwika Maksymiliana pojawił się nowy student, Kazimierz Bartel. Młody asystent Katedry Geometrii Wykreślnej Szkoły Politechnicznej we Lwowie podjął na monachijskiej Alma Matris roczne studia uzupełniające. Atmosfera na uczelni oraz kontakt z doskonałymi matematykami miały ogromny wpływ na wykrystalizowanie się u młodego naukowca jego nowej specjalności – perspektywy malarskiej. Kolejne stopnie kariery naukowej pokonywał w iście zawrotnym tempie, aby już w 1912 roku uzyskać tytuł profesorski lwowskiej uczelni. Jednak droga Kazimierza Bartla na uniwersytecki piedestał była bardzo nietypowa. Usunięty z gimnazjum, wyładował za karę w warsztacie rzemieślniczym, gdzie zdobył zawód ślusarza. Wykonując prace rzemieślnicze na uczelni, tak zafascynował się wykładem z fizyki, że w krótkim czasie zdał egzamin maturalny i rozpoczął studia politechniczne. Ukoronowaniem jego uczelnianej kariery była funkcja rektora Politechniki Lwowskiej.

Premier Kazimierz Bartel

Do polityki trafił zaraz po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Pierwszą jego funkcją rządową było kierowanie Ministerstwem Kolei Żelaznych. W latach 1926–1930 pięciokrotnie pełnił funkcję Prezesa Rady Ministrów. Od jego nazwiska pochodzi termin „bartlowanie”, oznaczający politykę łagodzenia napięć między Sejmem i Senatem a Józefem Piłsudskim, który dość często nie szczędził ostrych słów krytyki pod adresem parlamentu. „Kury wam szczać prowadzić, a nie politykę robić” – to chyba najślawniejszy z cytatów, jakim marszałek uraczył członków rządu Ignacego Daszyńskiego. Kazimierz Bartel w czasie swojej politycznej kariery nasłuchiwał się podobnych stwierdzeń i wielokrotnie ratował marszałka przed wybuchem politycznej awantury. Rządy Bartla wpłynęły na wyraźną poprawę działalności administracji państwowej. Było to zasługą przede wszystkim samego premiera, który odznaczał się zmysłem organizacyjnym. Udało mu się stworzyć sprawny system działania rządu w powiązaniu z Sejmem i urzędnikami niższych szczebli. Poważnym

cieniem na rządowej działalności Kazimierza Bartla położyła się błędna polityka zbożowa oraz tak zwana sprawa Czechowicza. Minister Skarbu Gabriel Czechowicz, na polecenie Józefa Piłsudskiego, przeznaczył niebagatelną kwotę ośmiu milionów złotych na kampanię wyborczą Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR). Uważany był za polityka kompromisu, bez reszty oddanego Piłsudskiemu.

Kazimierz Bartel

Człowiek z charakterem

Kazimierz Bartel był bez wątpienia człowiekiem o niezwykle silnej osobowości, która, poparta pracowitością i licznymi zdolnościami, zaowocowała licznymi sukcesami w wielu dziedzinach życia. Uważany za „Piłsudczyka”, prywatnie często krytykował marszałka. W roku 1930 otwarcie wystąpił przeciwko Piłsudskiemu, podpisując się pod listem protestacyjnym w związku z uwięzieniem w twierdzy brzeskiej liderów opozycji. W 1932 zeznawał jako świadek obrony w procesie brzeskim. Jesienią 1938 był jednym z sygnatariuszy memoriału skierowanego do prezydenta Mościckiego, w którym domagano się włączenia do rządu przedstawicieli opozycji w związku z zagrożeniem niepodległości kraju. W dokumencie tym postulowano także ogłoszenie amnestii dla polityków opozycyjnych,

którzy zostali zmuszeni do emigracji po procesie brzeskim. Bartel osobiście wręczył ów memoriał Mościckiemu.

Na początku lat trzydziestych wycofał się z polityki i poświęcił pracy naukowej. Otwarcie głosił zasadę, że wszystkim mieszkańcom Polski, niezależnie od narodowości, należy się równe prawa i odrzucał jakąkolwiek dyskryminację z powodu przynależności do określonej narodowości. Jako rektor Politechniki Lwowskiej bezwzględnie sprzeciwiał się próbom wprowadzenia na uczelni zasad „numerus clausus” (ograniczanie liczby studentów uniwersytetów z przyczyn politycznych) i „numerus nullus” (zakaz dostępu kandydatów narodowości żydowskiej na studia wyższe) oraz wprowadzenia getta ławkowego dla studentów pochodzenia żydowskiego. Z tych to powodów stał się celem niewybrednych ataków narodowców. Został obrzucony jajami, spalono jego kukłę, wpuszczono na teren uczelni świnię z napisem „Bartel” nie mówiąc już o permanentnych słownych atakach. Los Kazimierza Bartla dopełnił się w lipcu 1941 roku po wkroczeniu do Lwowa oddziałów armii niemieckiej. Kiedy w dniu 2 lipca niemiecki oficer przyszedł aresztować Bartla, zadał mu pytanie: dlaczego nie uciekał pan ze Lwowa? – Bo nie jest w moim zwyczaju uciekać – usłyszał w odpowiedzi. Zaproponowano mu utworzenie marionetkowego rządu okupowanej Polski, ale zdecydowanie odmówił. Podczas pobytu w więzieniu był wielokrotnie poniżany i upokarzany. Kiedy Maria Bartłowa pod koniec lipca przyniosła do więzienia obiad dla swojego męża, strażnik odmówił przyjęcia naczyń. Kierownik aresztu, do którego poszła z żądaniem wyjaśnień, pokazał jej depeszę. Kazimierz Bartel został rozstrzelany 26 lipca o świcie na osobisty rozkaz ministra spraw wewnętrznych III Rzeszy, Heinricha Himmlera. Prawdopodobnie jego zwłoki zostały spalone przez żydowskie komando więźniów dwa lata później, jesienią 1943 roku, w czasie akcji zacierania śladów przed nadejściem Armii Czerwonej.

Kazimierz Bartel szedł przez życie jak burza. Był pełnym energii, niezwykle pracowitym człowiekiem. Pasjonowała go nauka, polityka i Polska, dla której żył, pracował i oddał życie. Trudno o ludzi takich nie pamiętać, trudno ich nazwiskami nie nazywać ulic polskich miast.

ZIRNDORF

— brama na zachód

HISTORIA EMIGRACJI

Jednym z miejsc na terenie RFN, gdzie przez ponad trzy dekady schronienia szukali polscy uchodźcy, był ośrodek zlokalizowany przy Furth Rotenburgerstrasse 31 w Zirndorfie koło Norymbergi. W tamtym miejscu powstał w latach 50-tych obóz dla uchodźców, który był przeznaczony dla obywateli krajów bloku wschodniego starających się o azyl polityczny. Nie dominowała w nim żadna grupa etniczna, chociaż można przypuszczać, że polscy uchodźcy stanowili znaczący odsetek. Obóz przez lata działalności – nielikwidowany – przetrwał do dnia dzisiejszego i nadal pełni tę samą funkcję.

Przyjęcie przez RFN Konwencji Genewskiej o uchodźcach w 1951 r. nakładało na ten kraj pewne obowiązki, w tym również administrowanie i utrzymanie obozów przeznaczonych dla uchodźców z krajów bloku wschodniego. Na terenie Norymbergi, niezależnie od sytuacji społeczno-polityczno-prawnej, w latach 50-tych przez krótki czas istniały równoległe dwa obozy dla uchodźców: Valka Lager, który funkcjonował od zakończenia wojny i związany był ściślej ze skupiskiem dipisów, w tym Polaków, oraz obóz w Zirndorfie, którego historia także była integralnie związana z obecnością Polaków na terenie RFN. Z końcem lat 50-tych władze niemieckie, m.in. za sprawą interwencji zarządu głównego Zjednoczenia Polskich Uchodźców, zdecydowały o likwidacji obozu Valka przede wszystkim ze względu panujące w nim dramatyczne warunki socjalno-bytowe. Mieszkańców zlikwidowanego obozu przeniesiono albo do innych ośrodków, albo do „nowych” osiedli przeznaczonych dla tej grupy.

Z końcem lat 50-tych do Zirndorfu szerokim strumieniem zaczęły napływać uchodźcy polityczni z krajów bloku wschodniego kierowani przez niemiecką administrację. Warto dodać, że nie był to jedyny obóz, jaki funkcjonował na terenie Bawarii. Przez lata Zirndorf był centralnym punktem, do którego trafiaли starający się o azyl, a niedysponujący prawem do obywatelstwa, z terenu RFN i Berlina Zachodniego. Jurysdykcynie obóz podlegał bezpośrednio Ministerstwu Pracy i Opieki Społecznej rządu krajowego w Bawarii, ale nadzór nad nim sprawował Wysoki Komisarz ds. Uchodźców w Genewie za pośrednictwem swojego biura w Bad Godesberg.

Do 1989 r. przez Zirndorf przeszło wielu Polaków, którzy poszukiwali schronienia w Zachodnich Niemczech. Obóz był także, paradoksalnie, miejscem, w którym krzyżowały się wpływy różnych instytucji wywiadowczych zarówno wschodnich, jak i zachodnich. Wielu agentów bloku wschodniego, w tym wywiadu PRL, rozpoczęło

swoją misję wywiadowczą w tamtym miejscu. Wypada wskazać na osobę Andrzeja Czechowicza, który znalazł się w tym obozie zanim podjął pracę w Radio Wolna Europa i współpracę z wywiadem PRL, a także Andrzeja Madejczyka, słynnego „nielegala” wywiadu PRL oraz agenta BND przetruczonego na teren RFN, który trafił do Zirndorfu. W latach 50-tych i 60-tych na terenie tego obozu uchodźców przesłuchiwał inny znany działacz z Bawarii oraz współpracownik CIC/BfV – Władysław Kawecki. Niezależnie od aktywności wywiadów do obozu trafiali zwykli obywatele, którzy poszukiwali „wolności” w zachodnim świecie.

Tak w Zirndorfie w 1976 r. po ucieczce z PRL znalazł się Jacek Kowalski, który wspominał swój pobyt w obozie: „(...) I dali nam bilet do Zirndorfu do obozu przejściowego dla uchodźców. I pojechaliśmy do tego obozu (...) W międzyczasie trzeba było przejść te wszystkie rozmowy – przesłuchania przez wywiad niemiecki i amerykański i tak dalej (...) będąc w obozie przyjechało do nas – do Polaków, dwóch Panów, jak się później okazało byli to moi przyjaciele – Tadeusz Podgórski i Włodzimierz Sznarbachowski, którzy pytali się czy dowieść literaturę i tak dalej. Tę literaturę przywieźli. Później byli jeszcze dwa razy (...).” Jego losy wydają się zatem dość typowe dla wielu tysięcy naszych rodaków, i nie tylko dla nich, dla wszystkich, którzy wybrali wolność w Zachodnich Niemczech. Na terenie obozu każdy zgłaszający się z prośbą o azyl był poddawany obowiązkowej ankietyzacji oraz przesłuchaniu, które prowadzili pracownicy

administracji obozu, w tym reprezentujący tajne służby. Na terenie obozu funkcjonowały filie Urzędu Ochrony Konstytucji (BfV), Federalnej Służby Wywiadowczej (BND), Policji Krajowej, Głównego Urzędu ds. Inwencji oraz przedstawicielstwa organizacji społecznych/pomocowych: Caritasu, Polsko-Amerykańskiego Komitetu Imigracyjnego (PAIRC), Międzynarodowego Komitetu Pomocy etc. Podczas rozmów z pracownikami obozu każdy musiał odpowiedzieć na szereg pytań związanych z życiem w swoim kraju, poglądami politycznymi. Ważne były również pytania o służbę wojskową, obiekty wojskowe, wyposażenie wojskowe, nazwiska dowódców i oficerów. Każdy, kto zgłosił się z prośbą o azyl, musiał przebywać na terenie obozu. Z czasem, po wprowadzeniu nowych przepisów, obostrzenia uległy zmianom. Ze względu na bliskość Monachium na terenie obozu bardzo często pojawiali się dziennikarze/korespondenci Radio Wolna Europa, poszukując wśród uchodźców rozmówców o aktualnych wydarzeniach w PRL. Wielu z nich decydowało się na rozmowy z dziennikarzami RWE, a ich wypowiedzi były często wykorzystywane na antenie radia.

Z czasem po pozytywnym wyniku wszystkich sprawdzeń władze obozowe składały wniosek o azyl dla konkretnej osoby w Urzędzie Związkowym ds. Uznania Uchodźców Zagranicznych. Nie wszyscy jednak decydowali się zostać na terenie RFN. Wielu z tych, którzy znaleźli się w Zirndorfie, udało się na dalszą emigrację, m.in. do USA, Kanady, Australii czy Wielkiej Brytanii.

dr Łukasz Wolak

ŁUKASZ WOLAK – dr, historyk i dokumentalista, absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego. Były pracownik Oddziału IPN we Wrocławiu oraz Centrum im. Willy'ego Brandta UWr. Uczestnik Centralnego Projektu Badawczego IPN pt. „Polska emigracja polityczna w latach 1939–1990”. Kontynuuje badania związane z polskimi uchodźcami w Niemczech po II wojnie światowej, których wyniki w części publikuje na popularnonaukowym blogu: (<http://uchodzcyniemiezech.pl>). Zainteresowania badawcze: Polacy w Niemczech po 1945 r., polskie organizacje emigracyjne po II wojnie światowej, działacze emigracyjni w Niemczech po 1945 r., tajne służby PRL.

CÓRKA błękitnego żołnierza

Jolanta Łada-Zielke

Życie pisze najlepsze scenariusze. Niestety, często wyznacza dzieciom role ofiar wojen, przestępstw, niekorzystnych zbiegów okoliczności lub długotrwałej rozłąki – jak w przypadku głównej bohaterki artykułu.

Błękitna Dywizja na froncie wschodnim

José*, ojciec Anny, był jednym z 47 000 Hiszpańskich żołnierzy walczących w tzw. Błękitnej Dywizji. Generał Franco powołał tę jednostkę w 1941 r. i wysłał na front wschodni, aby pod przewodnictwem Wehrmachtu walczyła przeciwko Związkowi Radzieckiemu. Nazwa formacji pochodzi od błękitnego koloru koszul falangistów, które żołnierze nosili zamiast mundurów. Wolontariusze zgłaszali się do Dywizji nie tylko z pobudek ideologicznych, lecz także ambijonalnych i materialnych, skuszeni wysokim żołdem. Byli też wśród nich ukryci komuniści, którzy planowali zdezerterować do sowietów przy pierwszej nadarzającej się okazji. José, wówczas student prawa na Uniwersytecie w Walencji, miał inną motywację. W czasie wojny domowej jego ojciec popierał króla Alfonsa XIII i po zwycięstwie faszystów został stracony. José poszedł na front, aby uchronić rodzinę przed dalszymi prześladowaniami. Dywizja stacjonowała m.in. w Królewcu. Tam José poznał młodą pracownicę urzędu skarbowego, Lizę. Była bardzo ładna i wykształcona, знаła trzy języki obce, w tym hiszpański.

W Prusach Wschodnich i w Krajach Bałtyckich dochodziło często do kontaktów hiszpańskich żołnierzy z miejscowymi kobietami, ale były to zwykle krótkotrwałe flirty. José miał poważne zamiary, odwiedził rodzinę Lizy i większość domowników była mu przychylna. Ale ojciec dziewczyny, bogaty handlarz tekstyliami, miał tradycyjne poglądy i nie wyraził zgody na ich związek.

José nie powalczył długo na froncie. Po paru miesiącach powrócił do Królewca w raną w głowie i odmrożonymi palcami stóp. Znalazł się w grupie żołnierzy, która na rok przed oficjalnym rozwiązaniem Błękitnej Dywizji (w październiku 1943 r.) wróciła do Hiszpanii. Liza zdążyła odwiedzić go w szpitalu i pochwycić, że oczekuje jego dziecka. Obiecali sobie, że odnajdą się po wojnie.

Z Królewca na Kaszuby

Anna urodziła się w kwietniu 1943 r. Jej matka musiała pracować, dziewczynka spędzała więc całe dni w ewangelickiej ochronce. Zimą 1944 r. zmarli rodzice Lizy, a ją samą wysłano służbowo do Drezna. W międzyczasie nadszedł rozkaz ewakuacji ochronki.

Każdemu dziecku zawieszono na szyi tekturową tabliczkę z imieniem, po czym wszystkie wsadzono do pociągu, który pojechał na Zachód. Po wielu godzinach zatrzymał się w miejscowości Brzezie na Kaszubach. Tam kazano dzieciom wysiąść i pozostawiono je własnemu losowi. Miejscowy proboszcz poprosił mieszkańców, żeby przyjęli je do siebie, inaczej umrą z głodu i zimna. Annę przygarnęło małżeństwo, które nadało jej własne, polskie nazwisko.

Dzisiaj Anna dobrze wspomina swoją przybraną rodzinę. Najlepszy kontakt miała z ojczymem, który w czasie wojny służył w Wehrmachcie. Na Kaszubach, podobnie jak na Śląsku, członkowie jednej rodziny musieli często walczyć po przeciwnych stronach. Kiedy Anna podrosła, dzieci w szkole dokuczały jej, nazywając ją „dzieckiem Hitlera”.

Spotkania po latach

Dopiero w wieku siedemnastu lat Anna spotkała swoją biologiczną matkę, pewnej nocy na dworcu w Poznaniu. Po wojnie Liza osiedliła się w Sztuttgarcie i szukała córki za pośrednictwem Czerwonego Krzyża. Przed spotkaniem umówiły się, że Anna ma być ubrana w zielony kostium i trzymać w ręku bukiet czerwonych róż. Peron był słabo oświetlony, ale Liza rozpoznała córkę natychmiast. „Jesteś taka podobna do ojca” – powiedziała i objęła ją. Liza nie znała języka polskiego, a Anna nie mówiła po niemiecku, dlatego początkowo porozumiewały się przez tłumaczkę.

Nie wiadomo, czy José kiedykolwiek próbował odnaleźć Lizę. Ona sama wykorzystała okazję, aby przekazać mu list przez koleżankę z pracy, która wybierała się do Hiszpanii. Ta odnalazła dom Joségo w Rioja, ale go w nim nie zastała. Drzwi otworzyła jego matka. Kiedy koleżanka Lizy wyjaśniła powód wizyty, starsza pani odparła opryskliwie, że niemieckie kobiety są łatwe i jej rodzina nie chce mieć z taką nic wspólnego; sama sobie winna, to niech sama sobie radzi. Liza nie podejmowała więcej prób nawiązania kontaktu z José.

Anna wyszła za mąż za Polaka i zamieszkała najpierw w Wielkopolsce, później w Krakowie. W 1988 r., kiedy jej córka i syn dorosli, przeniosła się z rodziną do Monachium. Tam dzieci Anny przekonały ją, żeby jeszcze raz spróbowała odnaleźć hiszpańskich krewnych i wspólnie napisali długi list. W tydzień później nadeszła odpowiedź od przyrodniego brata Anny, który, zgodnie z tamtejszą tradycją, otrzymał imię po ojcu – José. Okazało się, że jest profesorem na Wydziale Matematyki Uniwersytetu w Walencji. Ucieszył się, że wreszcie będzie mógł poznać swoją siostrę i przyjechał do niej z rodziną w 2004 r. Od tej pory odwiedzają się regularnie, pielęgnując pamięć o błękitnym żołnierzu i jego ukochanej z Królewca, których wojna najpierw złączyła, a później rozdzieliła na zawsze.

*Imiona bohaterów zostały zmienione.

KRZYŻ WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

9 listopada 2017 w Konsulacie Generalnym RP w Monachium odbyła się uroczystość odznaczenia EMILIANA RICHTERA Krzyżem Wolności i Solidarności. Aktu dekoracji dokonał Konsul Generalny Andrzej Osiak. Krzyż Wolności i Solidarności jest nagrodą ustanowioną w 2010 r. dla działaczy opozycji wobec dyktatury komunistycznej. Nadaje go Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Emilian Richter urodził się 18 lipca 1954 roku w Oleśnicy. Absolwent miejscowego Zespołu Szkół Zawodowych i Technikum Odlewniczego. Członek Zarządu NSZZ Solidarność Nauczycieli i Pracowników Oświaty.

W stanie wojennym działał w solidarnościowym podziemiu, zaopatrując w papier nielegalne drukarnie, transportując i kolportując biuletyny i ulotki. Aresztowany w sierpniu 1983 roku. Wypuszczony z więzienia na mocy amnestii. Inwigilowany, wzywany na przesłuchania. Zagrożony dyscyplinarnym zwolnieniem i „wilczym biletem”, uniknął wyrzucenia z pracy przechodząc – dzięki wsparciu solidarnościowych środowisk lekarskich – na rentę inwalidzką.

W roku 1987 otrzymał od SB „propozycję nie do odrzucenia”, zalecającą opuszczenie kraju „ze względu na zdrowie swoje i rodziny”. Wyjechał z Polski i osiadł w Schwäbisch Gmünd pod Stuttgartem, gdzie podjął aktywną działalność w środowisku polonijnym. Działacz katolicki, założyciel Stowarzyszenia Krzewienia Języka, Kultury i Tradycji Polskiej przy miejscowej Polskiej Parafii Katolickiej. Organizator niezliczonej ilości spotkań, koncertów i imprez.

Za działalność na emigracji uhonorowany w roku 2010 Złotym Krzyżem Zasługi. W lutym 2017 otrzymał honorową odznakę i status działacza antykomunistycznego i osoby represjonowanej.

PHÖNIX PREIS

Od 2010 roku miasto Monachium nagradza przedsiębiorców z emigracyjnymi korzeniami, którzy odnieśli sukces na tutejszym rynku pracy. W roku 2017 wśród nagrodzonych znalazł się nasz rodak PAWEŁ MADŻAROW, właściciel kancelarii podatkowo-księgowej (na zdjęciu drugi od lewej).

Paweł Madzarow o metodach pracy swojej kancelarii:

„Postęp, innowacyjność i ciągłe doskonalenie się to podstawowy element rozwoju naszej kancelarii. Wciąż poszukujemy nowych rozwiązań, by zrealizować nasz główny cel, jakim jest zapewnienie profesjonalnej obsługi klienta w celu osiągnięcia wspólnego zadowolenia.”

Laureat Phönix Preis to absolwent Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Augsburgu (2007), specjalizacja podatki (Dipl.-Kfm.), specjalista z zakresu prawa

WYDARZENIA

podatkowego i rachunkowości, członek Izby Doradców Podatkowych (Steuerberaterkammer München) i DATEV. Posiada ponad 10-letnie doświadczenie zawodowe w kancelariach podatkowo-audytowych i księgowości, a w roku 2013 uzyskał uprawnienia doradcy podatkowego. Zna język niemiecki, bułgarski, polski, rosyjski i angielski.

Süddeutsche Zeitung (5.12.2017) o nagrodzonym Polaku:

„Gewonnen hat in der Kategorie «Gründerunternehmen» der Steuerberater Pawel Madzarow, der vor 16 Jahren mit ein paar hundert Mark zum Studium nach Bayern kam und heute eine eigene Steuerkanzlei führt - in der wird die Beratung in fünf Sprachen angeboten.”

(źródła: SZ, BR, steuerberater-madzarow.de)

PRO VITA POLONIA

16 grudnia 2017, podczas Polonijnego Festiwalu Kultury – Hanower 2017, nagrodą „Pro Vita Polonia” uhonorowano EDWARDA DEWUCKIEGO. Nagroda, ustanowiona przez znaną działaczkę polonijną Aldonę Głowacką-Silberner z Hanoweru, jest symbolem podziękowania za wiele lat pracy na rzecz Polonii. Pierwszym jej laureatem był ks. prałat Stanisław Budyń, rektor Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech.

Edward Dewucki jest współzałożycielem polonijnego klubu sportowego DJK Sport Club Polonia Hanower. Od samego początku, bo od roku 2000, pracuje w zarządzie – najpierw jako skarbnik i wiceprezes, a ostatnie 13 lat jako prezes klubu.

Rozpoczynano w nim od piłki nożnej, by dzisiaj poszczycić się m.in. sekcjami: lekkoatletyczną, tenisa stołowego i ziemnego, siatkówki i kolarską. Do klubu należy bez mała dwustu członków, nieograniczających się wyłącznie do sportowej rywalizacji.

Z laudacji wygłoszonej na cześć Laureata przez dziennikarkę i tłumaczkę Grażynę Kamień-Söffker:

„Zarząd z prezesem Dewuckim na czele dba również o to, by związać z klubem całe rodziny. Dla nich organizowane są wycieczki rowerowe, doroczny turniej tenisa stołowego, pikniki i zabawy okolicznościowe, oraz festyny sportowe dla dzieci, na które zapraszani są także niemieccy goście. Na tym polu wspiera prezesa z wielkim zaangażowaniem i talentem jego żona, Alicja Dewucka.”

Za swoją działalność Edward Dewucki był już wielokrotnie wyróżniany: w roku 2007 nagrodą dwutygodnika „Samo Życie”, w 2009 srebrnym medalem „WSPÓLNOTY POLSKIEJ”, w 2010 Pucharem Polskiego Komitetu Olimpijskiego, a w 2011 Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej.

WYDARZENIA

Spiewana geografia Telemanna

Georg Philipp Telemann, kompozytor, którego twórczość zalicza się do okresu przedklasycznego, czyli pomiędzy Bachem a Mozartem, napisał muzykę do 36 pieśni o tematyce geograficznej, których prawykonanie odbyło się prawie 310 lat temu, mianowicie 30 października 1708 r. w Hildesheim. Z ich tekstów, autorstwa poety Johanna Christoph Losiusa, można dowiedzieć się, jak wyglądała Europa i świat u progu XVIII wieku.

Pieśni skomponowane zostały w stylu barokowym, według wzorów włoskich i francuskich, na głos solowy z akompaniamentem. Mają prosty, niezbyt wirtuozowski charakter, przeznaczone były bowiem do śpiewania dla uczniów Gimnazjum Andreanum w Hildesheim. Dyrektor gimnazjum, Johann Christoph Losius (1655–1732), noszący tytuł *poeta laureatus**, pisał teksty poetyckie i sztuki teatralne wystawiane na szkolnej scenie. Do skomponowania muzyki dla swojej „Singende Geographie” wybrał najzdolniejszego ucznia, Georga Philippa Telemanna (1681–1767). Utwory te przez dłuższy czas pozostawały nieznanne, być może dlatego, że Telemann napisał je w trakcie edukacji gimnazjalnej i nie opatrzył ich swoim nazwiskiem. Zbiór został odkryty pod koniec lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku w Bibliotece Katedralnej w Hildesheim, gdzie szczęśliwie przetrwał wielki pożar miasta podczas działań wojennych w 1945 roku.

Muzyczna podróż dookoła świata

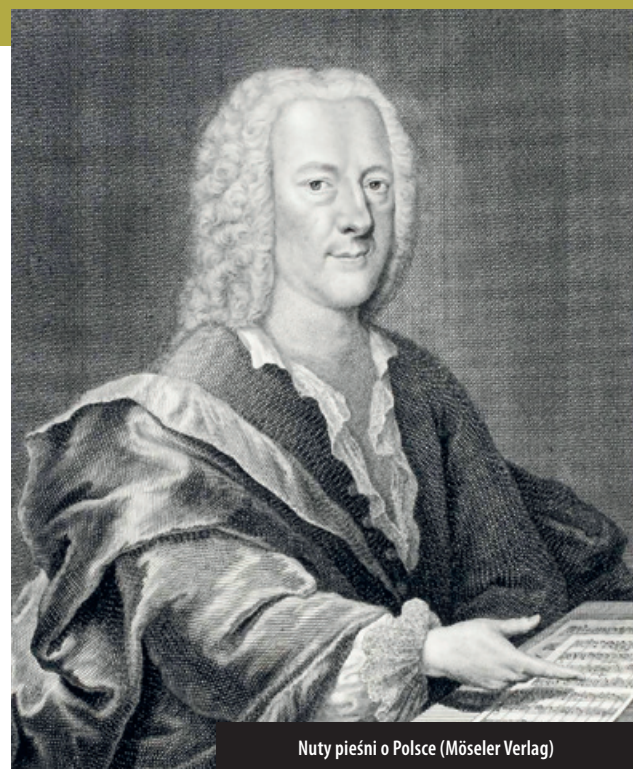
W tekście pierwszej pieśni cyklu śpiewak zaprasza słuchaczy do wspólnej podróży statkiem, podczas której prezentuje kolejno odwiedzane części globu. W XVIII wieku nie wszyscy mieli dostęp do map i globusów, dlatego należało w sposób obrazowy objaśnić im, jak wyglądają poszczególne kontynenty. Europa przypomina kształtem obecny w ówczesnej symbolice wizerunek śmierci. Portugalia to sklepienie czaszki, Hiszpania – twarz, Francja – klatka piersiowa, a lewe ramię to Wielka Brytania. Niemcy, Węgry i Polska ułożone są w podburzusu, zaś kolana to kontury Półwyspu Skandynawskiego. W tylnej części ciała kontynentu mieszczą się Turcja i Grecja. Afryka zdaniem Losiusa ma kształt serca, które ofiaruje konającej Europie. Obie Ameryki zostają porównane do klepsydry przez fakt, że są połączone wąskim Przesmykiem Panamskim. Niemcy były wówczas podzielone, dlatego każdemu państewku przypisana jest oddzielna pieśń.

„Bohaterami” niektórych utworów są kraje dziś już nieistniejące, jak na przykład Hiszpańskie Niderlandy lub Welschland na Północy ówczesnych Włoch, obecnie kanton Valais w Szwajcarii. Turcji zostały poświęcone dwie pieśni, pierwsza traktuje o jej części europejskiej (czyli o wszystkich państwach na terenie Imperium Osmańskiego), a druga o azjatyckiej. O Rosji pisze Losius z zachwytem nad wielkością jej obszaru i bogactwa, dodając, że „przy niej Polska i Ukraina są prawie wyludnioną pustynią”. Ale przy następnym utworze, dotyczącym naszego kraju, przekonujemy się, że poeta starał się przypomnieć każdemu.

Urok polskich Kresów

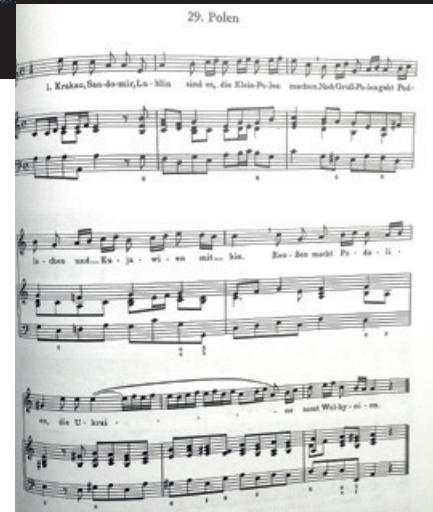
Polska opisana jest tak, jak wyglądała wówczas na mapie, czyli z Krakowem, Sandomierzem, Lublinem, Kujawami, Ukrainą, Wołyniem i Podolem. Druga zwrotka pieśni zaczyna się od słów: „Wilno, Troki, Brewiki”, po czym pojawia się wytłumaczenie, że te miejscowości należą właściwie do Litwy. Następnie zostają przywołane Nowogrodek, Mińsk i Witebsk na Białorusi, a na końcu Kozaczyzna z miastem, które autor nazywa „Samogit” (prawdopodobnie chodzi mu o Sambor). W trzeciej strofie wymienione są Warszawa, Gniezno i Piotrków (jeszcze nie Trybunalski), po czym Losius znów powraca na Kresy Wschodnie informując, że „Lemberg to inaczej Lwów”. Dodaje jeszcze Grodno i Kamieniec, które bronią naszych granic przed wrogiem. Trzeba dodać, że Telemann w późniejszym okresie życia miał okazję przynajmniej częściowo poznać nasz kraj, pełniąc funkcję kapelmistrza dworskiego w Żarach i w Pszczynie. Ostatnia fraza każdej zwrotki pieśni o Polsce ozdobiona jest koloraturą**.

Decydując się na przygotowanie koncertu z „Singende Geographie” Telemanna, trzeba koniecznie nadmienić, że zbiór ten powstał

Georg Philipp Telemann (1681–1767)

Nuty pieśni o Polsce (Möseler Verlag)

na początku XVIII wieku i pokazuje ówczesne rozmieszczenie granic, żeby nie zostać pomyłkowanym o roszczenia terytorialne. Od strony muzycznej pieśni te są do siebie bardzo podobne, dlatego wykonywanie całego albo chociaż części cyklu byłoby dla słuchaczy zbyt monotonne. Najlepiej więc „przepleść” je z innymi utworami, na przykład pochodzącymi z krajów, o których się śpiewa. Ale każdy mieszkaniec Europy znajdzie w tym zbiorze coś z przysłowiowego „własnego podwórka”.

* poeta uwieczniony (wieńcem laurowym). W ten sposób honorowano wieszczów narodowych.

** fragment pieśni lub arii złożony z szybkich przebiegów gamowych, ozdobnik melodyczny.

Jadwiga Zabierska

ZMIANY PRAWNO-PODATKOWE

Christoph Motkowski

RECHTSANWALT

dotyczące przedsiębiorców oraz osób prywatnych w roku 2018

Z dniem 1 stycznia 2018 weszły w życie nowe regulacje podatkowe pozwalające przedsiębiorcom w większym zakresie na natychmiastowy odpis wydatków na tzw. małowartościowe urządzenia lub narzędzia firmowe. W związku z tym granica wydatków, które mogą być w całości oraz natychmiast uwzględnione jako koszt firmy, została podniesiona z:

- 150,00 EUR netto do 250,00 EUR netto co do wydatków niepotrzebujących adnotacji w spisie firmowych urządzeń lub narzędzi oraz z
- 410,00 EUR netto na 800,00 EUR netto co do wydatków potrzebujących adnotacji w spisie firmowych urządzeń lub narzędzi

Alternatywnie przedsiębiorcy mają możliwość dokonania częściowego odpisu wydatków w wysokości od 250,00 do 1000,00 EUR netto na urządzenia lub narzędzia firmowe, przy czym ich amortyzacja względnie odpis muszą być dokonane przez okres 5 lat (20 % na rok). Poza tym wydatki firmowe na urządzenia lub narzędzia przekraczające wartość 1000,00 EUR

netto muszą być tak jak dotychczas amortyzowane względnie odpisywane zgodnie z okresem ich zwyczajnego używania, który n.p. w przypadku komputera wynosi 3 lata.

Następne zmiany podatkowe, z których będą mogli skorzystać nie tylko przedsiębiorcy, ale także osoby prywatne podlegające podatkowi dochodowemu w Niemczech, odnoszą się do ulg oraz świadczeń podatkowych w postaci:

- kwoty wolnej od podatku dochodowego, która została zwiększona dla osób samotnych do 9000,00 EUR a dla małżeństw do 18000,00 EUR

- kwoty miesięcznego zasiłku rodzinnego na dziecko, która została podniesiona do 194,00 EUR na pierwsze i drugie dziecko, przy czym wniosek o zasiłek złożony dopiero po 1 styczniu 2018 r. będzie mógł być rozpatrywany tylko do okresu 6 miesięcy wstecz

Poza tym z dniem 1 stycznia 2018 weszła w życie niemiecka ustawa zmieniająca przepisy regulujące stosunki prawne dotyczące umów budowlanych o dzieło. W przypadku zawierania umów z osobami prywatnymi został wprowadzony nowy obowiązek ich pouczenia co do prawa wycofania się z umowy. W związku z tym przedsiębiorcy budowlani powinni na wypadek zleceń otrzymywanych od osób prywatnych zweryfikować względnie zmienić wzory swoich umów.

Ponadto przedsiębiorcy z branży budowlanej, elektrotechnicznej, sprzątającej oraz pielęgnacyjnej, którzy mają na myśli zatrudnienie pracowników etatowych, powinni wziąć pod uwagę nowo ustalone minimalne stawki godzinowe:

- branża budowlana:
 - pomocnik: 11,75 EUR
 - robotnik wykwalifikowany: 14,95 EUR
- branża elektrotechniczna: 10,95 EUR
- branża sprzątająca: 10,30 EUR
- branża pielęgnacyjna: 10,55 EUR

Resumując można stwierdzić, że z nowych regulacji prawnych oraz podatkowych korzystają nie tylko osoby prowadzące działalność gospodarczą, ale także osoby prywatne oraz rodziny z dziećmi.

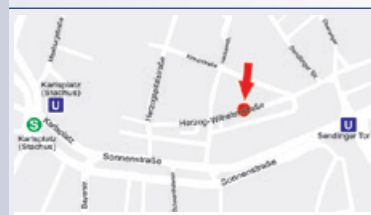
Kancelaria Adwokacka
Christoph Motkowski
RECHTSANWALT

DORADZTWO PRAWNE
W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM:

- prawo cywilne
dochodzenie roszczeń i sporządzanie umów
- prawo gospodarcze
obsługa firm i transakcji handlowych
- prawo podatkowe
sporządzanie rozliczeń podatkowych
- prawo pracy
wypowiedzenia i odpłaty
- prawo drogowe
wypadki i odszkodowania
- prawo karne
obrona w sprawach karnych

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Stachus/Sendlinger Tor
Tel.: 089/218 955 62
Fax: 089/218 955 63
Mobil: 0162 8012373
E-mail: info@kanzlei-motkowski.de

www.kanzlei-motkowski.de

Krystyna Borowska-Wünsch
ADWOKAT

Członek
Izby Adwokackiej
w Warszawie
i Rechtsanwaltskammer
w Monachium

- prawo cywilne, w tym rodzinne, spadkowe, prawo umów, dochodzenie roszczeń ■ prawo pracy
- prawo karne ■ wypadki drogowe ■ obsługa podatkowa osób fizycznych i firm
- możliwość reprezentowania Państwa w Niemczech jak również stałego lub sporadycznego reprezentowania Państwa przed wszystkimi sądami i instytucjami w Polsce

Schulstr.10 (U-Bahn Rotkreuzplatz) · 80634 München
Tel. 089 13038628 · Fax 089 13038627 · Mobil 0172- 9959 216 · E-Mail: kbwuensch@t-online.de

Übersetzungen & Consulting
I N T E R S E R V I C E

Serdecznie zapraszam do korzystania z szerokiej oferty usług
Biura Tłumaczeń i Informacji Agnieszki Miller

- tłumaczenia zwykłe i przysięgłe wszelkich tekstów i dokumentów z języka polskiego na niemiecki oraz inne języki świata
- tłumaczenia ustne podczas negocjacji handlowych i konferencji, organizacja spotkań biznesowych, asysta podczas targów, kongresów, delegacji, rezerwacja hoteli, pomoc w organizacji wyjazdów turystycznych
- specjalistyczne tłumaczenia medyczne (pisemne i ustne)
www.leczeniewmonachium.pl
- pomoc w formułowaniu pism urzędowych i w wypełnianiu formularzy
- informacje dotyczące zawierania związków małżeńskich, podjęcia studiów wyższych, nostryfikacji dyplomów itd.
- pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych w Niemczech oraz w Polsce (np.: legalizacje i transkrypcja dokumentów stanu cywilnego)
- profesjonalna obsługa firm jednoosobowych oraz spółek: rzetelna obsługa biurowa, doradztwo i pomoc w fazie podejmowania działalności gospodarczej oraz podczas jej wykonywania

Biuro Tłumaczeń i Informacji Agnieszka Miller
Ismaninger Str. 65, 81675 München

Tel. +49 (0)89 / 688 5005 Mobil: +49 (0)172 / 7743443
Fax +49 (0)89 / 41929022 Mobil: +49 (0)152 / 02019653
E-mail: post@a-miller.de

www.a-miller.de

Paweł Bönisch
Mobile: 017645176149
Internet: paulboenisch.de
E-Mail: info@paulboenisch.de

TWOJA STRONA W INTERNECIE:

- instalacja, aktualizacja, serwis
- programowanie dowolnych funkcji
- CMS: Drupal, Wordpress, Joomla, Typo3
- sklepy internetowe
- pozycjonowanie stron

PROGRAMOWANIE APLIKACJI MOBILNYCH

PIENIĄDZE NA DZIECI KINDERGELD

Bazując na wieloletnim doświadczeniu kompetentnie pomagamy osobom pracującym w Niemczech (polskie kontrakty, umowy o pracę i firmy jednoosobowe „Gewerbe”) przy złożeniu wniosku, oraz kompleksowym tłumaczeniu (bez udzielania porad prawnych) wszystkich pism i formularzy urzędowych otrzymanych z Kasy Świadczeń Rodzinnych, dotyczących procedury uzyskania niemieckiego zasiłku na dzieci (Kindergeld) w wysokości 190,- € miesięcznie (oraz nadpłaty do 4 lat wstecz) na dzieci mieszkające w Polsce do ukończenia 25-go roku życia, jeśli nadal kontynuują lub kontynuowały naukę.

**Oferujemy tanie i bardzo dobre
UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE**

Tel.: 0179 484 50 63 lub (030) 367 533 40
SUERTÉ, Sławomir Wawrzyniak, Postfach 200318, 13513 Berlin
!!! Obsługujemy osoby z całych Niemiec !!!

www.kindergeld.com E-Mail: kontakt@kindergeld.com

Izabela S. Demacker
Rechtsanwältin

Doradztwo prawne w języku polskim i niemieckim
z uwzględnieniem niemiecko-polskich przepisów prawnych
w dziedzinach:

prawa rodzinnego i spadkowego | prawa pracy
prawa karnego oraz wykroczeń | prawa gospodarczego
prawa ruchu drogowego

Tel.: 0 89 | 85 63 63 55

Müllerstr. 40
80469 München

www.kanzlei-demacker.de
info@kanzlei-demacker.de

SERWIS KOMPUTEROWY

NAPRAWA
ODWIRUSOWANIE
INSTALACJA
KONFIGURACJA INTERNETU
WIZYTY DOMOWE
STRONY INTERNETOWE

TC IT Service, inż. Tomasz Czarnecki
tel.: 0178/35 33 092 • 089/46 221 363
Monachium, Landsberger Str. 135

The Word Prodigy - Ewa Bembnista

Übersetzungen • Dolmetschen • Consulting • Arbeitsvermittlung

Tłumacz przysięgły

języka polskiego i niemieckiego

Moja oferta:

Tłumaczenia: uwierzytelnione, zwykłe, ustne
i pisemne we wszystkich zakresach

Doradztwo i pomoc w urzędach:
składanie wniosków na Kindergeld, Harz IV
(zasiłek na utrzymanie), mieszkania socjalne,
uznanie kwalifikacji zawodowych itp., dofinanso-
wanie do kursów języka niemieckiego, wypełnia-
nie formularzy, sporządzanie pism urzędowych

Pomoc w poszukiwaniu pracy:

- profesjonalne sporządzanie życiorysów i podań
o pracę
- wyszukiwanie adekwatnych ofert pracy
- tłumaczenie podczas rozmów kwalifikacyjnych
- tłumaczenie umów o pracę

Inne:

- tłumaczenie podczas egzaminu na kartę
wędkarską

Kapellenstr. 25,
82008 Unterhaching
Dojazd
(15 min. od centrum Monachium):
S3, kierunek Holzkirchen,
przystanek Unterhaching
Tel.: 015777453603
info@wordpro.eu

www.wordpro.eu

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

języka polskiego i niemieckiego

- wieloletnie doświadczenie
- teksty ekonomiczne, prawnicze, urzędowe
- świadectwa i inne dokumenty
- uwierzytelnienia
- tłumaczenia ustne

Anna Reißig

Altstadt 105, 84028 LANDSHUT
Tel./Fax: 0871 / 97 50 44 59
Mobil: 0170 / 2 44 09 69
E-Mail: anna.reissig@t-online.de
www.polsch-niemiecki.com

POLSKIE OPIEKUNKI

Polskie opiekunki osób starszych w Niem-
czech to temat gorący, poruszany po obu
stronach granicy. Mówi się, że są wykorzy-
stywane, jak nie przez niemieckich chlebo-
dawców, to przez polskich pośredników,
do tego zajmują miejsca pracy Niemkom.
Polskich opiekunek jednak przybywa,
a prawda zapewne leży pośrodku.

Na pytanie, czy Polki zabierają pracę nie-
mieckim opiekunkom, bardzo rzeczowo od-
powiedziała Steffi, która od wielu lat pracuje
w dochodzących służbach opiekuńczych,
czyli w Pflegedienst w Dortmundzie:

*Słyszałam takie opinie. Firma, w której pracuję,
straciła kilka zleceń. Przyszli w to miejsce nowi
pacjenci. W sumie pewne rzeczy, które robimy
my, niemieckie opiekunki, opiekunki z Polski
potrafią zrobić tak samo albo nawet lepiej.
Wydaje mi się jednak, że nie przeszkadzamy
sobie nawzajem. Takie sprawy załatwia rynek
pracy. Żal mi nawet tych opiekunek z Polski.
Skoro tu do nas przyjeżdżają, to znaczy, że
nie mogą znaleźć pracy u siebie. Wy macie
inne zadania, ja mam inne obowiązki. I inne
możliwości. Mam pracę w swoim kraju, mogę
po pracy codziennie wrócić do domu, do męża
i dzieci, do przyjaciół. A pracy w opiece nad
osobami starszymi u nas w Niemczech jest coraz
więcej, wystarczy dla wszystkich.*

Sytuację polskich opiekunek opisała ostat-
nio w książce „Betrojerinki. Reportaże
o pracy opiekuńczej i (bez)nadziei” socjolog
i reporterka – Anna Wiater, która kiedyś sama
pracowała jako opiekunka osób starszych w
Niemczech.

„Betrojerinki” (niem. die Betreuerin – opie-
kunka) to nie tylko opowieść o pracy tysięcy
Polek, często wyzyskiwanych przez naszych
sąsiadów zza zachodniej granicy, ale rów-
nież o polskim państwie, które do tej pory
nie potrafiło zapewnić im godnego życia.

Nie ma żadnej organizacji czy stowarzysze-
nia, które by stanęło po ich stronie. Mam na-
dzieję, że polski i niemiecki rząd zdecydują się
w końcu tę strefę ucywilizować – mówi autor-
ka książki.

Anja Czech

Fachanwältin für Familienrecht
Mediatorin/Univ.

Nymphenburger Str. 20
80335 München
Deutschland

tel.: +49 (0) 89 / 51 51 49 53
fax: +49 (0) 89 / 54 82 82 85
ac@anwaltskanzlei-czech.de
www.anwaltskanzlei-czech.de

ANJA CZECH
Arbeitsrecht Familienrecht Mediation

Wszystkim moim klientom oraz czytelnikom MM życzę
SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

BBJW | büroservice

MÓWIMY PO POLSKU, DZIAŁAMY PO NIEMIECKU!

Dzięki wieloletniemu doświadczeniu oraz pełnemu zaangażowaniu
jesteśmy Państwa godnym zaufania partnerem w:

- zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej (również bez zameldowania w Niemczech)
- obsłudze bieżącej księgowości
- naliczaniu bieżących płac, obsłudze kadr
- przygotowywaniu wszelkiej dokumentacji do urzędów (Kindergeld, Elterngeld i in.)
- tłumaczeniach ustnych wszelkich dokumentów
- prowadzeniu wszechstronnej obsługi biurowej (tzw. wirtualne biuro)

Dzięki ścisłej współpracy z renomowaną kancelarią podatkową możemy zaoferować
Państwu kompleksową obsługę na wszelkich etapach Państwa działalności.

Adres:
Paul-Eipper-Weg 7, 82166 Gräfelfing
Tel. 089/122 879 35 Mob. 0160 249 246 2 Fax. 089/37 412 406

Po uprzednim umówieniu się chętnie spotkamy się z Państwem również w naszym biurze w Monachium

Integriert im Bundesverband selbstständiger
Buchhalter und Steuerberater

www.bb-jw.de
j.wiktor@bb-jw.de

Kancelaria Podatkowa

Steuerberater
Dipl.-Kfm.
Paweł Madzarow

ADRES:

Werner-Eckert-Str. 4
81829 München
p.madzarow@gmail.com
Tel.: 089/99936501
Fax: 089/99936502

Terminy po telefonicznym
lub mailowym uzgodnieniu

doradztwo podatkowe
księgowość
sporządzanie zeznań
podatkowych
korespondencja
z urzędami skarbowymi

www.steuerberater-madzarow.de

Łukasz Sowada

Geprüfter Versicherungsfachmann IHK Broker
ubezpieczeniowy

Thalkirchner Str. 184, 81371 München

Tel.: 089 41 41 41 351
Mobil: 0176 104 224 97
Fax: 089 41 41 41 352
lukasz.sowada@googlemail.com

PORADY
I INFORMACJE
DOTYCZĄCE
UBEZPIECZEŃ

OC firm
OC prywatne
komunikacyjne
emerytalne
na życie
zdrowotne
wypadkowe

poznaj swoje prawa

Z praktyki adwokackiej

Dziś Prawo pracy – o czym należy pamiętać

W dzisiejszym numerze przedstawione zostaną najważniejsze punkty dotyczące prawa pracy oraz tego, o czym należy koniecznie pamiętać, gdy jesteśmy zatrudnieni u pracodawcy. Prawo pracy to gałąź prawa cywilnego, która w sposób bardzo szeroki ochrania pracownika. Ta ochrona wynika przede wszystkim z ustawy, która ma za zadanie ochronę praw pracowników jako słabszego ogniwa umowy. Z drugiej strony z praktyki adwokackiej zaobserwować można, że i sądy przychylnym okiem spoglądają na pracownika. Nie oznacza to, że pracownik już na wstępie jest na wygranej pozycji, jednak rozpoczynając spór z pracodawcą, to pracownik jest na korzystniejszej pozycji startowej.

1 Wypowiedzenie. Co dalej?

Wypowiedzenie to jednostronna czynność, za pomocą której jedna strona umowy kończy dalszą współpracę. Wypowiedzenie ma to do siebie, iż nie musi być zgody strony przeciwnej, aby było ważne. Samo wypowiedzenie staje się ważne z chwilą jego dostarczenia. Należy jednak pamiętać, że w praktyce prawie każde wypowiedzenie możemy zakwestionować, pod warunkiem że w ciągu trzech tygodni od dnia otrzymania takiego wypowiedzenia złożymy pozew do sądu. Gdy pracodawca zatrudnia więcej niż dziesięciu pracowników, a my jesteśmy zatrudnieni dłużej niż sześć miesięcy, mamy szansę na uzyskanie odprawy (niem. Abfindung). Składając pozew w terminie trzech tygodni od dnia otrzymania tego wypowiedzenia, możemy żądać uchylenia tego oświadczenia. Ze względu na szeroką ochronę praw pracowników pozew taki jest prawie zawsze wygrany, ponieważ ciężar dowodu na uzasadnienie takiego wypowiedzenia spoczywa na pracodawcy.

2 Nigdy nie podpisywać oświadczeń od pracodawcy

Wyżej wymieniona szeroka ochrona praw pracowników może zostać w bardzo łatwy sposób zaprzeczona, jeżeli podpiszesz przedłożone przez pracodawcę oświadczenie dotyczące zakończenia umowy o pracę za porozumieniem stron. Pracodawca, który chce z nami zakończyć współpracę,

doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że zwykłe wypowiedzenie będzie nieskuteczne. Nieuczciwi pracodawcy często proponują podpisanie oświadczenia, które niestety bardzo często bezrefleksyjnie podpisujemy. Jeżeli okaże się, że oświadczenie, które właśnie podpisaliśmy, jest umową zakańczającą stosunek pracy (Aufhebungsvertrag), wtedy jednym podpisem rezygnujemy zarówno z ewentualnej odprawy, jak i wyżej wymienionej ochrony. Dlatego zaleca się, aby żadnych oświadczeń od pracodawcy nie podpisywać – tym bardziej nie wolno tego robić, jeżeli nie znamy języka niemieckiego.

3 Opłaty za postępowanie sądowe

Składając wniosek o ochronę stosunku pracy, nie musimy wносить żadnych opłat początkowych do sądu. Nie oznacza to jednak, że opłaty sądowe nie są zasądzone. W wyjątkowych wypadkach trzeba liczyć się z tym, że opłaty muszą zostać uiszczone wtedy, gdy postępowanie kończy się wyrokiem, a sprawa jest przegrana. Zdarza się to jednak stosunkowo rzadko, ponieważ 90% wszystkich postępowań w sądzie kończy się ugodą, która nie warunkuje powstania opłat sądowych.

4 Opłaty adwokackie

W prawie pracy ma zastosowanie §12a Arbeitsgerichtsgesetz, który jest swojego rodzaju wyjątkiem prawa procesowego.

Maciej Pazur LL.M.

jest adwokatem w Monachium.

Prowadzi porady prawne w języku polskim oraz niemieckim w takich dziedzinach jak:

- prawo pracy
- roszczenia z tzw. Gewerby
- odzyskiwanie należności
- prawo najmu
- odszkodowania
- prawo karne

Zgodnie z tym paragrafem wszystkie koszty adwokackie ponosi zawsze klient, niezależnie od tego, czy sprawę wygra, czy też przegra. Oznacza to, że nawet jeżeli złożymy pozew do sądu i wygramy w 100% i tak musimy opłacić adwokata z własnej kieszeni. Istnieją jednak pewne możliwości ominięcia opłat adwokackich. Możliwe jest złożenie wniosku o tymczasowe zwolnienie z kosztów procesowych (Prozesskostenhilfe), jednak to zwolnienie jest tylko pomocą doraźną. Nawet jeżeli sąd zaakceptuje taki wniosek, musimy liczyć się z tym, że pewną część kosztów adwokackich w przyszłości będziemy musieli zwrócić. Dlatego warto zastanowić się nad alternatywą, jaką jest ubezpieczenie prawne (Rechtsschutzversicherung), które w ramach prawa pracy przejmuje wszystkie koszty adwokackie.

5 Podsumowanie

Podsumowując: należy pamiętać, że prawo pracy w sposób bardzo szeroki ochrania prawa pracowników. Ta ochrona jest widoczna przede wszystkim podczas wypowiedzenia ze strony pracodawcy. By jednak nie zaprzepaścić tej szerokiej ochrony, należy pamiętać, aby w ciągu trzech tygodni od dnia otrzymania wypowiedzenia złożyć pozew do sądu o ochronę stosunku pracy oraz by nigdy nie podpisywać żadnych oświadczeń przedłożonych przez pracodawcę.

Kanzlei Pazur
Rechtsanwalt Maciej Pazur LL.M.

Trappentreustr. 42
80339 München

Tel. 089/740 53 362
Mobil: 017677225482

Fax: 089/ 999 36 249

info@kanzlei-pazur.de
www.kanzlei-pazur.de

Od ponad 25 lat z Wami **Ireneusz Czlonka**

• Księgowość

• Podatki

• Kompleksowa obsługa
firm oraz osób prywatnych

Dypl. Księgowy
certifikat
Steuerberaterkammer

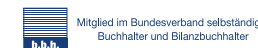

Tel. 089/570 21 40 Fax 089/41 41 11 31 Ludwig-Richter-Str. 17 80687 München
e-mail: ireneusz.czlonka@plus.cablesurf.de

Kompleksowe usługi dla TWOJEGO BIZNESU

Büro · Buchhaltung · Lohnbuchhaltung

MOJA KSIĘGOWOŚĆ JEST W DOBRYCH RĘKACH

- księgowanie bieżących operacji gospodarczych
- nadzór dłużników i wierzycieli
- sortowanie i porządkowanie dokumentów księgowych
- wsparcie przy bieżących postępowaniach firmowych
- nadzór terminów świadczeń podatkowych
- przygotowanie dokumentów, ułatwiających wszelkie decyzje przedsiębiorcze
- pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej w Niemczech
- sporządzanie bieżących rozliczeń kadrowych

80336 München Paul-Heyse-Str. 6 T: 089 / 322 123 78 F: 089 / 322 123 79

Kancelaria Adwokacka

Zakres możliwych porad prawnych:

- Doradztwo w zakresie prawa pracy
- Rejestracja działalności gospodarczej
- Zakładanie spółek cywilnych oraz kapitałowych
- Sprawdzanie i opracowywanie wszelkich typów umów gospodarczych i prywatnych
- Dochodzenie wierzytelności pozasądowo oraz sądowo
- Obrona przy wykroczeniach i w sprawach karnych

Olaf Groborz

Donnersbergerstraße 46, 80634 München
S-Bahn Donnersbergerbrücke U1 Rotkreuzplatz

Tel.: 0 89/13 95 83 72 Fax.: 0 89/13 95 83 73 Email: olaf.groborz@gmx.de

Zadbamy o Twoją przyszłość zawodową! Ihre berufliche Zukunft – wir kümmern uns darum!

Dla naszych Klientów, renomowanych firm z różnych branż, poszukujemy od zaraz, w tym do bezpośredniego zatrudnienia, pracowników (m/k) na stanowiska:

przemysł i rzemiosło

- mechatronik/mechanik samochodowy
- mechanik przemysłowy
- elektronik/elektryk
- mechanik obróbki skrawaniem, operator maszyn CNC
- operator maszyn i urządzeń
- lakiernik przemysłowy/samochodowy
- ślusarz
- spawacz MIG, MAG, WIG
- monter instalacji sanitarnych

produkcja i logistyka

- pracownik produkcji
- komisjoner
- operator wózków widłowych

Oferujemy:

- umowę o pracę na czas nieokreślony,
- atrakcyjne wynagrodzenie/ponadtaryfowe dodatki/dofinansowanie dojazdów do pracy,
- wsparcie polskojęzycznego koordynatora,
- prace u Klientów o ugruntowanej pozycji na rynku

Wymagania:

- dobra znajomość języka niemieckiego,
- wykształcenie kierunkowe,
- kilkuletnie doświadczenie w danym zawodzie,
- elastyczność i zaangażowanie,
- chęć rozwoju zawodowego

Für namhafte Kundenunternehmen suchen wir ab sofort auch zur Direktvermittlung Mitarbeiter (m/w) in folgenden Bereichen:

Industrie und Handwerk

- Mechatroniker/ KFZ
- Industriemechaniker
- Elektroniker/Elektriker
- Zerspanungsmechaniker, CNC Maschinenbediener
- Maschinen- Anlagenbediener
- Lackierer/Industrie -KFZ
- Schlosser
- Schweißer MIG, MAG, WIG
- Sanitärinstallateur

produktion i logistyka

- Produktionshelfer
- Kommissionierer
- Staplerfahrer

Oferujemy:

- ueinen unbefristeten Arbeitsvertrag
- Attraktive Bezahlung/ übertarifliche Zulagen / Fahrkosten
- Unterstützung von einem polnischen Ansprechpartner
- Arbeit bei renommierten Kunden

Wir erwarten:

- gute Deutschkenntnisse
- abgeschlossene Berufsausbildung
- mehrjährige Berufserfahrung
- Interesse an berufliche Weiterentwicklung

Stegmann Personaldienstleistung GmbH
Ridlerstraße 37, 80339 München
Tel.: +49 89 / 747 218-28, Fax: +49 89 923 34 68-20
muenchen@stegmann-personal.de

www.stegmann-personal.de

➔ Czy wiesz, że aby podjąć pracę w niektórych zawodach w Niemczech trzeba **uznać swoje kwalifikacje?**

➔ Czy wiesz, że **uznanie kwalifikacji** to większe **szanse** na niemieckim rynku pracy?

PRO
RECOGNITION
Professional & Vocational
Qualifications for Germany

GEFÖRDERT VOM
 Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Skontaktuj się z nami!
Doradzamy bezpłatnie!
www.prorecognition.pl
info@prorecognition.pl
Tel.: +48 22 53 10 502,
+48 572 703 061

Salon Fryzjerski? **Change You!**

Zapraszamy Państwa do naszego salonu, w którym nie tylko poprawicie sobie samopoczucie, zmieniając swój wygląd dzięki nowej fryzurze, ale i – gdy nie macie ochoty na zmiany – dowiecie się, jak pielęgnować włosy, by uzyskać określony efekt. Czasami wystarczy dobrać jeden kosmetyk fryzjerski, by marzenie o fryzurze zwariowanej lub okiełznanej spełniło się.

Nasz salon oferuje usługi specjalne m.in. depilowanie brwi nitią, przedłużanie i zagęszczanie włosów, a także prostowanie keratynowe, dające szczególne efekty wygładzenia i wzmocnienia w przypadku włosów cienkich i puszących się.

Mamy też atrakcyjną ofertę cenową dla dzieci 😊

Czytelnikom Mojego Miasta oferujemy kupon rabatowy

Czekamy na Państwa w naszym salonie: Grünwalderstr. 33, 81547 München, tel. 089 692 79 73, www.changeyou-friseur.de

pon., wt., czw., pt.: 9.00–19.00 | śr. 11.00–20.00 | sob. 9.00–16.00

CHANGEyou

DLA CZYTELNIKÓW **MOJEMIasto**

KUPON RABATOWY

NA 10 EURO

od usługi powyżej 29 euro, ważny do 31 stycznia 2018 r.

www.orlandowho.com

Karnawał 2018

Trwa karnawał, z niezliczonymi zabawami i imprezami, na których musimy się odpowiednio zaprezentować. Stara prawda mówi, że najbardziej widoczne są głowa i buty. Ja również w to wierzę. Jeżeli ktoś zwraca na nas uwagę, zawsze patrzy na twarz, włosy, a następnie, najczęściej na buty. My, wizażyści, traktujemy makijaż jak torebkę lub buty, gdyż jest on niezbędnym dodatkiem do naszej kreacji.

Malując się, powinniście wiedzieć, w co się ubierzecie i jaką macie naturalną karnację skóry.

Główna zasada brzmi: im więcej kolorów i wzorów ma wasza kreacja, tym bardziej naturalny powinien być makijaż. Jednak w tym sezonie bardzo modna jest też tak zwana „mała czarna” z makijażem trochę mocniejszym i bardziej wyrazistym. Do takiej kreacji należą również pięknie wymalowane czerwone usta, które wiosną będą miały swój wielki „powrót”.

Przy malowaniu oczu trzeba zwrócić uwagę na to, jak ułożone są one w stosunku do nosa, gdyż od tego będzie zależała technika wykonania makijażu. Jeżeli mamy oczy trochę wgłębione i znajdujące się blisko nosa, jasne odcienie kładziemy przy kącie oka od strony nosa, stopniowo je przyciemniając na zewnątrz. Spowoduje to optyczne wyeksponowanie oczu, „zmniejszenie” nosa

i stworzenie odpowiedniego odstępu między nim a oczami. Jasne kolory przy kącikach oka dają również wrażenie oka wypoczętego i młodego.

Bardzo dobrze wygląda rozświetlanie naszego makijażu przy użyciu metalicznych odcieni do powiek albo brokatu, który powrócił do mody. Nie bójmy się więc brokatu na powiekach lub na rzęsach, a także eyelineru – kredki do powiek w płynie lub w żelu – w kolorach srebra albo złota, gdyż są one też na czasie w tym sezonie karnawałowym.

Dla tych, którzy są bardziej otwarci na maki i pomalowane we wzory twarze, polecam wszystko, co wiąże się z pankiem lub pankrockiem lat 70-tych i 80-tych. To krzyk mody w tym karnawale. Możemy na przykład, jak David Bowie, wymalować na jednym oku złotą gwiazdę lub też kolorowe pasy na całej twarzy.

KĄCIK PIĘKNOŚCI

Orlando Sliwa

Mistrz grzebienia i makijażu radzi

Do takich malunków mamy całą gamę doskonałych produktów, na przykład tak zwane „body painting make up”. Są one trochę cięższe niż tradycyjne produkty do makijażu, z silniejszym pigmentem, ale przez to trzymają się lepiej i dłużej na skórze.

Mamy do wyboru produkty na bazie wodnej lub tłustej. Osobiście doradzam produkty na bazie tłustej, ze względu na zimę. Jak bowiem wspominałem w moim ostatnim artykule, o tej porze roku lepiej nakładać kremy tłuste, dotyczy to również makijażu.

* * *

Jeżeli chodzi o włosy, to także dajcie się ponieść fantazji. W tym sezonie modne są włosy puszyste i ciekawie uczesane, a co do ich stylizacji na bale karnawałowe, to wiele pomysłów znajdziecie w internecie.

* * *

Moja rada: po prostu otwórzcie się i zaszalejcie, zarówno przy fryzurze, jak i makijażu, a także na parkiecie. Życzę więc szalonego karnawału!

Wasz **Orlando Sliwa**
(Foto: autor i Mick Mazzei)

POLSKI SKLEP Samoobsługowy

Von-der-Pfordten-Str. 1 80687 München, tel. 089 / 51513316

Godziny otwarcia:

pon-piątek 8.30 – 19.00, sobota 8.30 – 16.00

Polecamy m.in: nabiał, wędliny, kasze, konserwy, garmażerkę, dania gotowe, przyprawy, używki, słodczyce, napoje, alkohole, prasę, a nawet świeży chleb z Polski.

Tutaj można doładować telefon
• wszystkie karty telefoniczne SIM • zakupić nową kartę SIM • zawrzeć umowy internetowe i telefoniczne 1&1 • wysłać paczki przez HERMES.

Zapraszamy do naszego **BISTRO** na świeże pierogi, bigos, flaki, kurczaka z rożna oraz ciasta domowej roboty.
Nasze bistro czynne jest w godz. 11.30 – 19.00

DSL, KABEL
& PARTNER

Poniedziałek-Piątek od 10.00 do 18.00

Sob. od 10.00 do 14.00

DSL, Kabel & Partner w DE

U nas załatwisz domowy lub mobilny Internet wifi, umowę na komórkę lub tylko kartę sim.

domowy wifi

- domowy net, bez limitu + router wifi od 19,99€ mies.
- Światłowód do 500 Mbit/s od 24,99€
- dojdzie do prawie każdego operatora na rynku niemieckim.
- chętnie sprawdzimy możliwe połączenia, też załatwiamy zmianę umowy!

tylko mobilny internet

- 8 GB 19,99€ mies.
- 12 GB 24,99€ mies.
- 20GB 29,99€ mies.
- 50GB 34,99€ mies.
- mobilny router wifi w cenie!

sim + komórka 1 €

- Samsung S8 46,99€
- Iphone 7 46,99€
- Samsung S7 Edge 39,99€
- Samsung S7 34,99€
- Xperia XZ Premium 46,99€
- Xperia X 24,99€
- Huawei P9 24,99€
- Huawei P10 41,99€
- Huawei P10 Lite 24,99€
- Samsung A5 (17) 24,99€
- Samsung S8 Plus 51,99€
- LG G6 46,99€
- Iphone 8 61,99€

* w każdej umowie min/sms free oraz minimum 6GB netu!

!darmowe rozmowy w kraju **pobytu EU** + internet!

Wszystko załatwisz po polsku ☎ 08131 3563306 ✉ dachau@kdg-store.de

@dslkabelipartner

0160 93083513

**DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ
NA TERENIE NIEMIEC**

PEŁNE PRAWO ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

sprzedaż hurtowa + 49 30 77391863

prenumerata + 49 30 77391864

www.prasa-polska.com

TOTU

Monachium, Am Moosfeld,
Stahlgruberring 53

Autobus nr.194, przystanek Moosfeld Gewerbegebiet

mamy własny parking na 15 samochodów

od poniedziałku do piątku: 17.00 - 19.00.
w sobotę: 10.00.

- ogromny kurczak z rożna - 1,5 kg
- wędzone skrzydełka i udka z kurczaka
- podwędzane żeberka wieprzowe
- wędzona pierś z gęsi !!!
- pierogi ruskie, naleśniki z pieczarkami - własnej, domowej roboty

Tel: 01708311269

Przyjmujemy zamówienia telefoniczne, między innymi na makowiec, sernik i pączki z różą.

Barbara Müller

KWIATY DO POLSKI Tel: 07021 861 169

TANIO, SZYBKO I SOLIDNIE - ZAPRASZAMY
Przy zamówieniu podaj numer 06 – to mała niespodzianka

KWIATY uważa się za najbardziej elegancką formę okazywania uczuć
DLA jubilatów, solenizantów lub tak po prostu bez okazji
KAŻDEGO komu chcemy pogratulować, podziękować lub dodać otuchy

W naszej ofercie między innymi:

Bukiety okolicznościowe + sekt, piwa, wina lub bomboniera, kawa, maskotka, kosze kwiatowe, kosze obfitości, wianki, wieńce...

Kwiaty dostarczamy także na terenie całych Niemiec oraz innych państw

Fax: 07021 86 32 25

POL-KWIAT
EKSPRES KWIATOWY

www.polkwiat.eu

Neben-dir.de jest polskim sklepem internetowym w Monachium, który dostarcza zakupy wprost do każdego domu na terenie Monachium i okolic. Głównym atutem sklepu jest to, że pozwala robić zakupy 24 godziny na dobę nie wychodząc z domu tanio, szybko i bezpiecznie.

Poprzez nasze wieloletnie doświadczenie w branży wędliniarskiej chcemy przybliżyć Państwu smak naszych polskich wędlin.

KONTAKT:

Rudolf-Camerer-Str. 2, 81369 München
(+49) 0176 313 139 18, info@neben-dir.de

f Joanna's Schmankerl

Obsługujemy małe imprezy okolicznościowe, takie jak: chrzciny, komunie i urodziny

- * kuchnia polska
- * polskie dania domowej roboty: na wynos i na miejscu
- * pierogi
- * uszka
- * krokiety
- * żurek, barszcz czerwony
- * świąteczne wypieki na zamówienie

BISTRO i PIEKARNIA

Feldbergstr. 6, 81825 München, tel. 0172/6354592

Uwaga!
NOWY ADRES
i godziny
otwarcia!

Theresienstraße 77,
80333 München
Tel. 089/23 05 04 07
Handy: 01575 393 67 44

sklep@polonika.info
www.polonika.info

Zapraszamy:

wt.-pt. 09:00 - 19:00
sob. 09:00 - 15:00

Polski sklep w centrum Monachium!

Zapraszamy Państwa do odwiedzenia naszego sklepu w **nowym miejscu**. Znajdziecie tu wszystko co potrzebne, by cieszyć się smakiem polskich produktów. Przy okazji zakupów można napić się u nas **kawy lub herbaty** oraz skosztować wspaniałych **deserów** a także zakupić polskie **ciepłe potrawy na wynos**. Zapraszamy również na nasz www.facebook.com/polonika.polskisklep na którym znajdziecie **aktualne dania i promocje**. Teraz już tylko minutę piechotą od stacji **U2 „Theresienstrasse”**

Oferujemy:

- Duży wybór polskich produktów
- Świeże wędliny
- Słodczyce i ciasta
- Napoje i alkohole
- pierogi i gołąbki
- Najlepsze ceny
- Alkohole
- Prasa

*Większa powierzchnia,
jeszcze więcej
polskich produktów*

– czas refleksji

Co oznacza słowo „kryzys”?

Ludzie od początków swojego istnienia zmagają się z kryzysami. Są one częścią naszego istnienia. Życie każdego człowieka naznaczone jest ciągłymi zmianami w następstwie krytycznych wydarzeń. Zachowań człowieka nie można w pełni kontrolować i przewidzieć. Możemy jednak ograniczać sytuacje wywołujące kryzys oraz minimalizować jego skutki. Słowo „kryzys” pochodzi z greckiego „krisis” i oznacza oddzielenie, wybór, preferencję, sąd, wyjaśnienie, interpretację, zmaganie się itd. Polskie słowo „kryzys” wywołuje skojarzenia negatywne połączone z bólem i łzami, a myśl o kryzysie budzi chęć ucieczki.

Czym jest kryzys połowy życia?

Istotnym etapem w życiu człowieka jest tak zwany kryzys połowy życia, obejmujący lata od 34 do 45 roku życia. Sporo mówi na ten temat Jung. Uznał on, że w tym okresie stajemy wobec uświadomienia sobie, że pierwszą część życia poświęciliśmy na przygotowanie się do życia, zgromadzenia zasobów niezbędnych do kontynuowania życia, natomiast w okresie przełomowym, „w połowie życia ludzkiego”, nadchodzi czas refleksji nad tym, czego się w życiu dokonało, a czego nie. Zdaniem Junga, okres ten to nie tylko kryzys, który może dość długo trwać, gdyż wymaga radykalnej przemiany, oceny, prze-wartościowania, ale ten okres to też możliwość twórczej wewnętrznej przemiany.

Opisuje on pozytywną rolę trudu i cierpienia. Pozytywne przeżycie kryzysu wcale nie wskazuje, że znikną wszystkie problemy. Wielkie wartości, idee i zadania nadają sens życia nie przez to, że można je uzyskać ale przez to, że się do nich nieustannie dąży i to dążenie napędza życie.

Co charakteryzuje kryzys sytuacyjny?

Jednym z najbardziej niebezpiecznych form kryzysu jest kryzys sytuacyjny. Kryzysy sytuacyjne to takie, które zostały wywołane przez jakieś wydarzenia nagłe i nieoczekiwane. Ich istotą jest to, że zaistniała sytuacja jest zaskoczeniem. W obliczu takiego kryzysu stajemy się bezradni wobec trudności, które wymagają jakiejś zmiany postępowania czy zachowania, zaakceptowania utraty kogoś. Zaczynamy się bronić metodą prób i błędów, nie możemy bowiem skorzystać z racjonalnych rozwiązań. Kryzysy sytuacyjne, podobnie jak inne, mają także szanse tworzyć. Po pozytywnie rozwiązaniu kryzysu sytuacyjnego stajemy się silniejsi i wzmacniamy system wartości. Osoba doświadczająca go potrzebuje zrozumienia i poczucia, że nie jest sama. Warto wiedzieć, że każde doświadczenie tego typu jest okazją do

wzrostu. Każdy nowy dzień otwiera przed nami nowe możliwości, których nigdy nie zobaczylibyśmy, gdyby nie przejście przez kryzys.

Skąd się bierze kryzys tożsamości?

Trzecim rodzajem, z którym często spotykają się moi klienci, jest kryzys tożsamości. Twórcą koncepcji tego kryzysu jest psycholog Erik Erikson. Według jego koncepcji ważne dla całego życia jest stadium wieku młodzieńczego. W tym wieku toczy się walka o własną tożsamość, czyli o bycie sobą. Wiek ten charakteryzuje się głównie poszukiwaniem własnej roli w życiu, swojego sensu istnienia i wytyczeniem drogi realizacji wybranych wartości. O kryzysie tożsamości mówi się także w przypadkach emigracji dobrowolnej, a tym bardziej przymusowej. Ludziom opuszczających swój kraj trudno odnaleźć się w nowych warunkach. Można

Monika Młodzianowska

Psycholog kliniczny, pedagog, coach rodzicielski, terapeutka pracująca w nurcie Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach (ukończony I i II stopień), trenerka metody KIDS' SKILLS oraz porozumienia bez przemocy (NVC). Sesje skype: monikamlodzianowska kontakt: monika.mlodzianowska@gmail.com

powiedzieć, że ten kryzys rodzi się z trudnościami znalezienia odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Kim jestem jako mąż, żona, rodzic, student, pracownik, przyjaciel? Dokąd zmierzam? Jakie wartości chcę realizować? Co jest dla mnie ważne?

Refleksja o kryzysie

Kryzys zatrzymuje. Zmusza do generowania pytań, których na co dzień sobie nie stawiamy. Zaczyna się czas refleksji. Coś się w nas budzi i woła o swoje. Zaczyna się wewnętrzny dialog, który może zmienić nasz sposób widzenia i interpretowania świata. Kryzys wymaga od nas odpowiedzi na wiele pytań. Co mogę zrobić, aby sytuacja ulegała zmianie? Co zamiast tego, co jest? Co będzie moim pierwszym krokiem w kierunku przybliżania się do zmiany? Jak i kiedy to zrobić?

MASZ PROBLEM Z PICIEM??

ANONIMOWI ALKOHOOLICY MOGĄ CI POMÓC

**zadzwoń lub napisz
0151 45495514**

**www.aabawaria.pl
e-mail: aabawaria@gmail.com**

Dr. med. Małgorzata Ritter

Specjalistka Medycyny Ogólnej | **Lekarz domowy i rodzinny** | **Medycyna Estetyczna**

badania zdrowotne, przedoperacyjne, Labor, EKG, Holter, Sonografia, Spirografia

badania okresowe kobiet, mężczyzn i młodzieży

terapia zmarszczek: kwas hialuronowy, botulina

mezoterapia: wypadanie włosów, bóle stawów

82178 Puchheim
Adenauerstr. 6
Tel. 089/ 80 43 50
Fax 089/ 89 02 09 17
www.arztpraxis-ritter.de

GODZINY PRZYJĘĆ:
pn. - pt. 9.00 – 12.00 oraz pn., wt., czw., 16.00 – 18.00

**Logopädie
im Münchner Osten
Terapia
mowy**

Terapia wszystkich zaburzeń mowy u dzieci (także przy wielojęzyczności), jak również neurologicznych zaburzeń mowy u dorosłych (Afazja, Dysartria).

TERAPIA MOŻE ODBYWAĆ SIĘ PO NIEMIECKU LUB PO POLSKU

Przyjmujemy pacjentów prywatnych oraz ubezpieczonych we wszystkich kasach chorych

Anna Machowski & Kolleginnen
Teuchertstr. 28, 81829 München
Tel.: 089-189 042 09
Mobil: +49-(0) 179 676 32 72
sprachtherapie_machowski@yahoo.de
www.logopaediepraxismuenchen.de

Nasz gabinet znajduje się w Kirchtruderingu/am Moosfeld w pobliżu Messestadt Riem

DOJAZD:

- U2 - kierunek Messestadt Ost - stacja Moosfeld
- S4 - kierunek Ebersberg - stacja Trudering
- autobus nr 139 z Messestadt Riem - przystanek Truchthari-Anger

Od wszystkich przystanków i stacji 3-5 min. pieszo

Dr. MU Debrecen Zsuzsanna Linde-Krakowsky

DERMATOLOG • ALLERGOLOG

Viebigplatz 4, 80686 München
tel. 089/573 356; fax 089/578 942

- Hautärztin
- Allergologie
- Venerologie
- Laserchirurgische Behandlung
- Ästhetisch-kosmetische Medizin

www.dr-linde.de

MÓWIEMY PO POLSKU
(lekarz niemieckojęzyczny)

DŁUGOLETNE DOŚWIADCZENIE W DERMATOLOGII

POLSKI SALON FRYZJERSKI

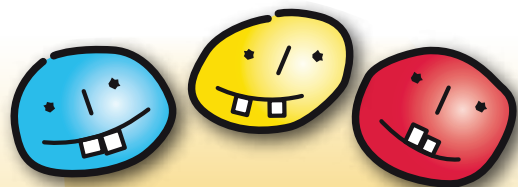
Eugeniusz Ochmann
www.salon-ochmann.de

Landsbergerstr. 12
80339 Muenchen
tel: 089/5023146
Tram. 18 i 19 Holzapfelstr.
(przed salonem)

DLA PANI		DLA PANA	
Strzyżenie	od 15€	Strzyżenie	od 13€
Balejage	od 35€	Mycie, strzyżenie,	
Pasemka	od 25€	woda do włosów,	
		masaż	od 19€

Anna, Diana, Renata, Dawid, Eugeniusz
Zapraszają: pn-pt 9-19, sob 9-15

Wir behandeln alle Typen

Ortodoncja

Dr.med. dent Agnieszka Gremminger

Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München

Tel. 089/43 10 93 30, Fax 089/43 10 93 32

Riem-Arcaden, Werner Eckert Str. 10, 81829 München Tel. 089/43 57 07 57

Poing, Alte Gruber Str. 6 Tel. 08121/9 95 90 55

info@dr-gremminger.de www.dr-gremminger.de

Josephsburg-Apotheke

Mariola Huber

Josephsburgstr. 60
81673 München Berg am Laim

Tel. 089/43660304

Fax. 089/43660306

josephsburg-apotheke@hotmail.com

www.josephsburg-apotheke.de

Dojazd: U2: Josephsburgstraße

Tramwaj Nr.19: Mutschellestraße

Apteka znajduje się

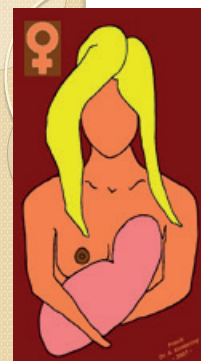
na rogu Josephsburgstraße/Else-Rosenfeld-Straße

godziny otwarcia:

pon.-piąt. 8.30-18.30, sob. 8.30-12.30

PORADY

w języku polskim, bułgarskim
i rumuńskim

Dr. med. Adam Konieczny

Specjalista ginekolog i położnik

z rozszerzoną specjalizacją w zakresie:

„Specjalnej operatywnej ginekologii” i

„Specjalnego położnictwa i perinatologii”

były ordynator w Niemczech i wieloletni adiunkt

Klinik w Heidelbergu i Münster (Westfalia)

Marktler Str. 2A

84489 Burghausen

Tel.: 0049 8677 3001

Operacje ginekologiczne, plastyczne i zabiegi kosmetyczne

Prowadzenie i nadzór ciąży normalnych i patologicznych

Onkologia ginekologiczna i chemioterapia

Diagnostyka i terapia w zakresie ginekologii urologicznej

3D- / 4D – Ultrasonografia

Diagnostyka i terapia niepłodności

Pon.–Pi. 8 – 12 Pon. i Czw. 15 – 18; Wt. 13 – 16

AGS

Agentur Grażyna Szkulcka

Agencja obsługi firm

- księgowość
- rachunkowość
- tłumaczenia
- ubezpieczenia
- i inne konsultacje

Zapraszam!

Grażyna Szkulcka (M.A.)

Herzog-Wilhelm-Str. 21

80331 München

Tel: 089 / 86 36 98 32

Fax: 089 / 97 89 51 24

Godziny otwarcia:

• wtorki 8.30 - 20.00

• środy 8.30 - 15.00

• czwartki 8.30 - 20.00

• piątki 8.30 - 15.00

• pierwsze soboty miesiąca

12.00 - 17.00

Inne terminy

po telefonicznym uzgodnieniu

Szansa dla samotnych

polsko-niemieckie

Biuro

Partnersko-Matrymonialne

na rynku od 1997 roku

- * Pomaga Nawiązać Znajomości
- * Poznać Ciekawych Ludzi
- * Zawrzeć Przyjaźń Lub Matrzeństwo

*Pragniesz zmienić swoje życie,
odnaleźć partnera/partnerkę,
o którym zawsze marzyłeś
nie czekaj na przypadek,
pomóż swojemu szczęściu i przekonaj się,
jak setki naszych szczęśliwych par,
że naprawdę warto!*

ZADZWOŃ JUŻ DZIŚ!

TEL. 089-326 00 321

089-326 00 322

Nasza dewiza:

Uczciwość - Dyskrecja

- Profesjonalizm - Skuteczność

Dermatologia i medycyna estetyczna

Prywatna przychodnia dermatologiczna
i medycyny estetycznej

- Klasyczna dermatologia
- Dermatochirurgia
- Ostrzykiwanie zmarszczek
- Korekta ust i nosa
- Korekta brody bez operacji
- Diagnostyka znamion

skin
forever

Privatpraxis für Dermatologie und Venerologie
Blumenstrasse 1 | 80331 Monachium | Niemcy

Zapraszamy do kontaktu: 089 215 42 854
lub online www.skinforever.de

Lek. med. Marta Maria Berger

Specjalista dermatolog i wenerolog, specjalista medycyny estetycznej

STOMATOLOG

dr. medycyny dentystycznej
Katharina Juretzki

Amalienstr. 60

(przy Uniwersytecie)

80799 München

Tel.: 089/39 37 20

Dr med. Norbert Karasiński

Specjalista chorób kobiecych i położnictwa

- prowadzenie ciąży
- diagnostyka prenatalna
- leczenie niepłodności-diagnostyka i terapia
- zamrażanie nadżerki, cytologia
- operacje ginekologiczne, plastyczne brzucha i piersi
- oraz operacje miejsc intymnych w Wolfart Klinik

82152 Planegg k. Monachium

Bahnhofstr. 41

tel: 089 / 859 55 59

www.karasiński.de/pl

Godziny przyjęć:

pon-wt-czw 8-12 i 15-18; śr 10-14 i 15:30-19:30;

pt - dzień operacyjny (przyjęcia po wcześniejszym uzgodnieniu terminu)

Dojazd: S6, kierunek Tutzing, ósma stacja od Hauptbahnhof

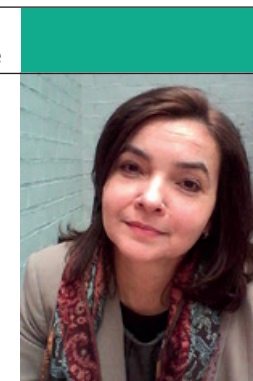
PONTES

www.praxis-pontes.de

KONSULTACJE PSYCHOLOGICZNE
COACHING I PSYCHOTERAPIA

Mühlthaler Straße 91A, 81475 München
tel. +49 157 88727501

Elżbieta Horemska - Kręcicka
Heilpraktikerin für Psychotherapie

- Profesjonalna pomoc w trudnych sytuacjach życiowych i momentach kryzysu.
- Wzmacnianie komfortu psychicznego i autonomii.
- Wspieranie konstruktywnych rozwiązań na drodze do osobistej przemiany.
- Pomoc w rozpoznaniu i przekroczeniu wewnętrznych blokad i schematów.
- Kształtowanie osobistego i zawodowego potencjału oraz odkrywanie nowych perspektyw.
- Trening relaksacji i uważności jako antidotum na codzienne stresy.
- Terapia par i rozwój umiejętności budowania relacji.
- Trening skutecznej komunikacji.
- Spotkania indywidualne lub w małej, kameralnej grupie.

ZINTEGROWANE METODY I UROZMAIACONE TECHNIKI TERAPEUTYCZNE
INNOWACYJNE I ZINDYWIDUALIZOWANE PODEJŚCIE DO KLIENTA

DOLOMITY

NA NARTY IDEALNE

Widoki są tam tak piękne, że co wrażliwsi narciarze co zakręt stają przed dylematem – podziwiać czy szusować dalej. Idealne zjazdy szlifował tu sam mistrz Alberto Tomba, z którego treningową trasą może się dziś zmierzyć każdy.

1200 kilometrów nartostrad to liczba działająca na wyobraźnię. Do tego 450 najnowocześniejszych wyciągów oferuje więcej niż wystarczająco... Świat Dolomiti Superski jest naprawdę wielki. Ale najważniejsza jest jakość. 90 procent stoków w razie potrzeby jest naśnieżanych. Nawet gdy opady śniegu ustaną na kilka dni, czeka na Ciebie każda ilość najlepiej utrzymanych tras.

Nie wyobrażam sobie jazdy na nartach w Dolomitach bez szklaneczki „Bombardino”. Ale również bez smaku polenty, doskonałych win i tutejszych przysmaków. „Bombardino” to zupełnie nowa, świecka włoska tradycja. Ajerkonik zmieszany z odrobiną rumu, ewentualnie innego mocnego alkoholu, czasem z kawą, ale zawsze z bitą śmietaną, rozpląwa się w ustach, rozgrzewa i dodaje animuszu. Nikt już chyba nie pamięta, kto opracował tę recepturę, bo „Bombardino” stało się tak popularne, że oferują je bary i restauracje przy trasach narciarskich w całych niemal włoskich Alpach. A od kiedy jest dostępne w sklepach, butelka gęstego, żółtego likieru stała się także popularnym upominkiem. Ale w Dolomity przyjeżdża się przede wszystkim, aby pojeździć na nartach. Oto mój subiektywny przegląd najlepszych ośrodków narciarskich w Dolomitach.

KRONPLATZ – PLAN DE CORONES

Ponad 100 km połączonych ze sobą tras zjazdowych. Trudne dominują na zacienionych północnych stokach. Pełne słońca południowe spodobać się preferującym jazdę rekreacyjną oraz początkującym. Po słonecznej stronie dział także największy w Dolomitach snow-park.

ALTA BADIA

Aż 130 km tras narciarskich oplata rozległa sieć terenów, które zainteresowały pionierów narciarstwa w Dolomitach. Tutaj znajduje się leżący na wysokości 2000 m n.p.m. Col Alto – kopiec, na którym założono pierwszy we Włoszech wyciąg krzesełkowy – oraz Corvara u jego stóp, jedna z czterech głównych bram karuzeli Sella Ronda.

VAL DI FASSA

Położona w dolinie Di Fassa wioska Canazei jest jednym z czterech głównych punktów dostępu do karuzeli Sella Ronda. Kluczową zaś miejscowością jest Moena. Miejskie centrum kontrastuje z wiejskimi przysiółkami rozrzuconymi na peryferiach.

SAN MARTINO DI CASTROZZA

Od strzelistych turni Pale di San Martino, widocznych z tras narciarskich Tognoli trudno oderwać wzrok. Trudno też chociaż raz nie wybrać się za ich parawan, szubując pośród skał kolejką na Rosettę. Po nartach trzeba tylko uważać, by nie dać się ogarnąć zakupowemu szaleństwu. Aż dziw bierze, ile sklepów mogą pomieścić przyziemia kamieniczek w centrum niewielkiego San Martino di Castrozza.

ARABBA – MARMOLADA

W Arabbie znajduje się jedna z głównych bram do Selli Rondi, a tutejszy snow-park jest jedynym położonym bezpośrednio przy karuzeli. Ponadto wyciągi łączą trasy nad Arabbą ze zjazdami po lodowcu spływającym spod szczytu Marmolady. Wszystko to sprawia, że Arabbia-Marmolada tworzy najbardziej zróżnicowany pod względem krajobrazu, warunków i różnicy wysokości ośrodek Dolomitów.

CORTINA D'AMPEZZO

Perła włoskich Alp i olimpijska stolica świata z zimy 1956 roku. W fascynującej scenarii otaczających Cortinę gór kręcono filmowe sceny, m.in. do „Różowej Pantery”, „Tylko dla twoich oczu” czy emocjonującego „Na krawędzi”. Miejscowość pełna jest luksusowych willi i hoteli oraz zabytkowych obiektów i dzieł sztuki w ich wnętrzach.

VAL DI Fiemme – OBereggen

Zróżnicowane trasy i wychwalany przez freestylerów snow-park Obereggen są sportowymi wizytówkami ośrodka. Jednak to także wymarzone miejsce dla osób o hedonistycznym nastawieniu, bo na tarasach schronisk przy trasach można godzinami wygrzewać się na słońcu. A po nartach odkrywać zaufki rozrzucone po Val di Fiemme przysiółki – zwiedzać zabytkowe budowle, kosztować potraw i smakować wina w ukrytych w nich lokalach.

VAL GARDENA – ALPE DI Siusi

Kraina legend. Gdzieś tam, w najeżonym skałami masywie Rosengarten nad Val Gardena, ma swój zamek król Laurin, a na pełnym słońcu płaskowyżu Alpe di Siusi spotykają się nocami czarownice. Trasy Val Gardeny przyciągają doświadczonych narciarzy, płaskowyż z kolei jest idealny do jazdy rodzinnej, tym bardziej że specjalnie dla dzieci rozmieszczono na nim punkty z sylwetkami i życiorysami czarownic.

U nas załatwisz wszystkie sprawy socjalne i podatkowe

Nie trać czasu i pieniędzy!

Zadzwoń, a nasz konsultant przyjedzie do Ciebie na terenie Monachium

- **Kindergeld** – zasiłek rodzinny na dzieci
Tylko wnioskując o **Kindergeld** do 31.12.2017 uzyskasz nadpłatę zasiłku **do 4 lat wstecz!**
Od 01.01.2018 będzie nadpłaconych tylko 6 miesięcy wstecz.
- **Kinderzuschlag** – dodatek do zasiłku rodzinnego
- **Elterngeld** – zasiłek dla noworodków do 12 miesiąca życia
- **Gewerbe** – zakładanie działalności oraz ich prowadzenie
- **Zwrot podatku!**

infolinia **+48 222 478 142**

www.rozliczysie.pl

BILETY AUTOBUSOWE DO POLSKI SINDBAD eurobus.

REZERWACJA I SPRZEDAŻ BILETÓW:

tel. **09721 / 475 900**

schweinfurt@orland.de ■ **www.orland.de**

Twój partner od 25 lat - serdecznie zapraszamy!

Reisebüro ORLAND REISEN GmbH
Gretel-Baumbach-Str. 11A, 97424 Schweinfurt

HEIZUNG SANITÄR LÜFTUNG SOLAR BRENNER-SERVICE

GdR Meisterbetrieb

Altmann – Knutelski

Herzogstandstr. 24 81539 München

Tel.: 089/69398749

Fax: 089/69398750

Mobil: 0163 7665261/62

E-mail: firma@aku-gdr.de

MÓWIMY PO POLSKU

WYKONUJEMY USŁUGI RÓWNIEŻ NA TERENIE POLSKI

Piłka ręczna – HSG Straubing 2008

Szcypioniści HSG Straubing grają w Bezirksklasse Ost (Altbayern), kadra liczy 25 zawodników, w tym dwóch Polaków (Adam Czeaka i Łukasz Piotrowski, pełniący obowiązki drugiego trenera). Polakiem jest też trener od przygotowania fizycznego – Marek Jaworski. Obecnie drużyna zajmuje 7 miejsce na 10 zespołów.

Na początku nowego sezonu w drużynie doszło do kilku zmian. Główną było podpisanie umowy z nowym sponsorem, firmą „Seidel Fahrdienst”. Dzięki niej udało się pozyskać Moritza Gloeknera, juniora z SG Ratingen. Zawodnik ten grał już w rozgrywkach młodzieżowej Bundesligi. Umowa sponsorska obejmuje również zestaw nowych strojów meczowych, które niebawem powinny dotrzeć do drużyny. Sponsor zastrzegł sobie jednak, że uzależnione jest to od poziomu gry i osiąganych wyników.

Nastąpiła zmiana na stanowisku trenera. Łukasz Piotrowski, do niedawna grający trener, przekazał tę funkcję Thomasowi

Exnerowi, wieloletniemu czynnemu zawodnikowi, którego bogatą sportową karierę przerwała kontuzja odniesiona w połowie poprzedniego sezonu.

Drużyna zaczęła bardzo obiecująco. Zwycięstwo i remis w dwóch pierwszych meczach sprawiły, że do kolejnych spotkań podchodzono z dużymi nadziejami. Niestety, wraz z nadejściem meczów z zespołami, które aspirują do awansu, mimo walki od pierwszych do ostatnich minut, nie udało się osiągnąć zadowalających wyników. W porównaniu do poprzedniego sezonu widać jednak bardzo dużą poprawę w jakości gry, a każde kolejne spotkanie stoi na

coraz wyższym poziomie. Ambitne plany zakładają zakończenie sezonu (24.03.2018) w połowie tabeli, a w przyszłym sezonie – włączenie się do walki o awans.

Dobrych wyników nie ma bez dopingujących swą drużynę fanów. Dlatego też szcypioniści HSG Straubing liczą na liczną frekwencję i wspaniałą atmosferę na trybunach wypełnionych polskimi i niemieckimi kibicami. Zapraszamy wszystkich miłośników szcypionki do hali Am Peterswöhrd 5 w Straubingu.

Szczegóły na stronie HSG Straubing: <http://hsg-straubing.de/herren>

(Info, foto: HSG Straubing)

Piłka nożna – FC Fortuna96 Dingolfing

Po jesiennej rundzie FC Fortuna96 Dingolfing prowadzi w tabeli z dwupunktową przewagą. Szanse na awans do klasy okręgowej (Kreisklasse) są więc całkiem realne. Tym bardziej, że w rundzie wiosennej Fortuna rozegra aż sześć z dziewięciu meczów na swoim boisku.

Przygotowania do sezonu idą pełną parą. Na początku marca drużyna wyjeżdża na obóz treningowy w Chorwacji (Pula), by już 11 marca o godz. 15:00 rozegrać ćwierćfinałowe spotkanie w ramach To-To Pokal z FC Teisbach. Mimo że przeciwnik gra dwie klasy wyżej, piłkarze, trenerzy i działacze Fortuny zapewniają, że zrobią wszystko, by awansować do półfinału tego turnieju. W przerwie meczu odbędzie się losowanie do półfinałów, przeprowadzone przez przedstawicieli BFV (Bayerische Fussball Verband).

Trwa organizacja i nabór do drużyn młodzieżowych. Planowane jest utworzenie kilku grup wiekowych. Zainteresowani proszeni są o kontakt pod nr. tel. 0176 66687004.

W dniu 25 listopada 2017 odbyły się wybory nowego zarządu. Większością głosów nowym prezesem klubu został Georg Jaskolka.

(Info & foto Fortuna96 Dingolfing)

z życia SV POLONIA Monachium

Rok 2017 Klub SV Polonia zakończył tradycyjnym spotkaniem – chcieliśmy w przedświątecznej atmosferze wspólnie spędzić ostatnie dni roku 2017. Jak zwykle była też okazja do posumowania mijającego roku – i tych wspaniałych, i tych trudnych momentów. Podczas spotkania był oczywiście czas na integrację, wspólną zabawę i rozluźnienie.

Tym razem zamiast wielu słów dużo zdjęć. One podobno potrafią przekazać dużo więcej...

Jednym z celów Klubu SV Polonia Monachium jest dalszy rozwój. Naszym głównym celem jest zaprezentowanie naszych wszystkich drużyn na obszarze Monachium, Bawarii, także w wymiarze międzynarodowym. Naszym zdaniem, nie ma lepszego sposobu na prezentację narodowości i tradycji niż przez sport. Rozmaite jednostki sportowe wykazują szczególnie duże zainteresowanie współpracą z naszymi juniorami.

Efekty ich ostatniego wyjazdu do Polski potwierdzają jak ważny i wartościowy był on dla obu stron!

Niezwykle ważne jest też zdobycie dla naszego Klubu sponsorów. Bez wsparcia finansowego nawet najlepsze cele i najwznioślejsze idee nie mają szans na realizację. Chętnym – w zamian za współpracę i wsparcie – oferujemy miejsce na naszych

platformach medialnych – <http://www.svpoloniamuenchen.de> czy Facebook – które są niezwykle często odwiedzane. Istnieją też możliwości organizowania za naszym pośrednictwem festynów czy międzynarodowych turniejów. Jesteśmy otwarci na wszelkie propozycje. Strona do kontaktu z nami: <http://www.svpoloniamuenchen.de/kontakt.html> Zapraszamy do twórczej współpracy!

UNSER VEREIN WIRD UNTERSTÜTZT VON:

BOETRONIC
PERSONALMANAGEMENT GMBH

BBL-Service

DAK Gesundheit
pldf Polscy Doradcy Finansowi

AGNIESZKA MILLER

DARIUSZ FIGURA
AUTOSERVICE

WOITEC BAU

mojemasto
www.mm-gazeta.de

Generalkonsulat
der Republik Polen
in München

W GÓRY!

MIROŚLAW JĘCZAŁA

zdobywca Kilimandżaro i Elbrusu

Herzogstand

– czyli na tropie króla Ludwika II

Dzisiaj w ramach zimowej wyprawy w góry chciałbym zachęcić czytelników MM do odbicia pieszej wycieczki (oczywiście w rakietach śnieżnych), której celem jest szczyt Herzogstand o wysokości 1731 m.n.p.m.

Herzogstand jest jednym z ulubionych celów letnich wycieczek mieszkańców Monachium, a zimą ruch na szlaku jest zdecydowanie mniejszy. Punktem wyjścia jest miejscowość Walchensee, leżąca nad brzegiem jeziora o tej samej nazwie.

Dojazd z Monachium jest prosty: autostradą A95 do zjazdu Murnau/Kochel, następnie drogą B11 przez Kochel do Walchensee. Auto zostawia się na płatnym parkingu (3 euro/dzień) stacji kolejki linowej Herzogstandbahn. Z prawej strony, gdzie parking

graniczy z lasem, zaczyna się oznakowany szlak prowadzący do górskiego gościńca Herzogstand. Czas przejścia, w zależności od ilości śniegu i stopnia przetarcia trasy, wynosi 2,5–2,75 h.

A co łączy to miejsce z Ludwikiem II? Herzogstand był ulubioną górą bawarskiego króla, który wielokrotnie przybywał w to miejsce. I nie ma się czemu dziwić. Jeśli poświęcimy jeszcze 30 min. na podejście na szczyt góry, gdzie wybudowany jest drewniany pawilon, to naszym oczom ukaże się fantastyczny widok na jezioro Kochelsee, Alpy Bawarskie, pasma górskie: Karwendel, Wetterstein z Zugspitze.

Nacieszywszy oczy tym widokiem, możemy się udać w drogę powrotną, zatrzymując się na popas w górskim gościńcu, który w okresie zimowym otwarty jest od piątku do niedzieli.

Po spożyciu ciepłego posiłku lub (i) zjedzeniu kawałka ciasta i wypiciu kubka kawy ogarnia nas błogie lenistwo, które trzeba pokonać, aby podjąć ostatni trud zejścia do parkingu. I tu jest też „wyjście awaryjne” – przychodzi nam bowiem z pomocą kolejka linowa, której górna stacja oddalona jest zaledwie o kilka minut drogi od gościńca. Po uiszczeniu opłaty w wysokości 7 euro możemy wsiąść do gondoli, która w parę minut przeniesie nas na parking.

Oczywiście można też wykupić bilet w obie strony (koszt 12,5 euro), to wersja dla leniwych, ale przecież każdy wie, że ruch na świeżym powietrzu to samo zdrowie.

Wybór pozostawiam w rękach (nogach) czytelników MM – obojętnie, na jaki wariant się zdecydują, na ten szczyt trzeba się koniecznie wybrać. A zimą góry wyglądają fantastycznie!

Do zobaczenia na szlaku!

Ewa Duszkiewicz

autorka bloga www.jedzzapetytem.pl, o sobie:

Przyjechałam do Monachium dwa lata po studiach. Miał być rok, a tu 10 właśnie minęło. Lubię Bawarię, nawet bardzo ją lubię. Dobrze się tu czuję, więc sobie tu żyję. Ale Kocham też moją Warmię i Mazury, z których pochodzę. Mimo że tu żyję, to Polka ze mnie z krwi i kości. Lubię nasze polskie tradycje i staram się je pielęgnować. Jeśli chodzi o moje preferencje kulinarne, to zdecydowanie wygrywa kuchnia śródziemnomorska, ale na mielonego z buraczkami mojej Mamy zawsze mam ochotę. A tak właściwie, to w moim jadłospisie znajduje się wszystko, na co mam ochotę.

Po trzecie, zupy są łatwe w przygotowaniu.

Ugotuje je każdy bez względu na umiejętności kulinarne. Wystarczą dobre chęci. Wbrew opiniom, gotowanie zupy nie zabiera dużo czasu – zupę z mrożonek, które np. zimą są bardziej wartościowe niż świeże warzywa, przyrządzisz w kilkanaście minut. Do tego kasza, ryż albo jajko i pełnowartościowy posiłek jest gotowy. Posiadanie blendera dodatkowo ułatwi nam przygotowanie zup kremów.

Po czwarte, zupy są niskokaloryczne.

Sycą, ale nie tuczą. Talerz zupy to często mniej niż 100 kcal.

Korzyścią z jedzenia zupy jest to, że wypełnia żołądek i mamy mniej miejsca na danie główne, zwykle bardziej kaloryczne.

Po piąte, zupy rozgrzewają.

Szczególnie w takich miesiącach jak styczeń i luty wpływają na nasz organizm bardzo pozytywnie, dbając o nasze wewnętrzne ciepło.

Łącząc wszystkie walory jedzenia zup, przedstawiam przepisy na trzy zupy kremy (potrzebny będzie blender), których przygotowanie zajmie kilka minut. Z podanych składników wyjdą 2–3 porcje. Wszystkie są na bazie rosółu. Dla urozmaicenia i dodania zupie wykwintności można podawać zupę z grzankami czy z kleksem śmietany lub jogurtu.

Te i inne przepisy znajdziecie Państwo na blogu www.jedzzapetytem.pl

Zapomnieliśmy o zupach?

Tradycyjny polski obiad to zupa i drugie danie, nieprawdaż? W ostatnim czasie kilkakrotnie przeczytałam mrozące krew w żyłach zdanie „Polacy w codziennym żywieniu coraz częściej pomijają zupy!”

Jak wygląda to w Waszym domu? Przeanalizowałam przeczytane stwierdzenie i doszłam do wniosku, że tempo życia, zmęczenie, a również i konformizm chyba faktycznie skłaniają nas do przygotowania tylko jednego posiłku. Najczęściej dania głównego. Zupa nie wydaje się być obiadem samym w sobie, stanowiła niegdyś raczej dodatek do niego. Nic bardziej mylnego!

Pomimo, iż jestem wielbiczką kuchni śródziemnomorskiej, pragnę Was przekonać, że nasze polskie tradycje jedzenia zup wpływają pozytywnie na nasz organizm i nie powinniśmy ich odstawiać na boczny tor.

Po pierwsze, zupy są doskonałym sposobem na jedzenie warzyw.

Z ich spożywaniem mają problem przede wszystkim dzieci, a dokładniej rodzice

z dziećmi, próbujący karmić swoje pociechy. Trzeba jednak przyznać, że my, dorośli, mimo obecnej mody na wszystko, co roślinne, również nie zjadamy dostatecznej dziennej porcji warzyw i owoców.

Po drugie, zupy dostarczają wielu składników odżywczych.

W zupie łączą się różne składniki: warzywa, mięso, kasze, tłuszcze. Zupy są źródłem niezbędnych i dobrze przyswajalnych składników odżywczych. Na przykład potasu (odpowiedzialnego za gospodarkę wodną i ciśnienie krwi), fosforu i wapnia (wpływającego korzystnie na kości i zęby), żelaza, magnezu i fluoru. I jeszcze wielu innych składników, jak chociażby witaminy B, która wzmacnia układ nerwowy, w związku z czym jedzenie zup chroni przed stresem.

Zupa marchewkowa z tuńczykiem

Składniki: 1 litr rosółu, dwie duże marchewki pokrojone na mniejsze kawałki, około 1 cm korzenia imbiru pokrojonego na mniejsze kawałki, ząbek czosnku wyciśnięty przez praskę, puszka odcieczonego tuńczyka w sosie własnym, kilka kropel soku z cytryny, sól, pieprz, płatki chili

Do rosółu wrzucić marchewkę i imbir. Gotować aż marchewka zmięknie. Dodać czosnek i wszystko zmiksować blenderem. Doprawić solą, pieprzem i płatkami chili. Podawać z tuńczykiem, skropić kilkoma kroplami soku z cytryny.

Zupa z cukinii z wędzonym łososiem

Składniki: 2 cukinie (ok. 500 g) pokrojone na mniejsze kawałki, 1 cebula pokrojona na mniejsze kawałki, 1 litr rosółu, wędzony łosoś rozdrobniony na mniejsze kawałki, olej rzepakowy, sól, pieprz, płatki chili

Cukinie przesmażyć na oleju. Przełożyć do garnka i zalać rosółem. Gotować 10–15 minut na średnim dopływie ciepła. Wszystko zmiksować blenderem. Doprawić do smaku solą, pieprzem i płatkami chili. Rybę ułożyć na talerzu, zalać gorącą zupą.

Zupa z papryki i pomidorów

Składniki: 1 cebula, 1 czerwona papryka, odrobina oleju rzepakowego, puszka pomidorów, łyżeczka koncentratu pomidorowego, 1 litr rosółu, sól morską, pieprz, płatki chili

Pokrojoną w kostkę cebulę i paprykę oraz koncentrat pomidorowy podsmażyć na oleju, przykryć pokrywką i dusić 2–3 minuty. Podgrzać bulion, przełożyć warzywa, dodać pomidory i płatki chili. Gotować na wolnym ogniu około 10 minut. Wszystko zmiksować blenderem, doprawić solą morską i świeżo zmielonym pieprzem.

daria nadoleka

Ukończyła orłowskie Liceum Plastyczne, studiowała na Europejskiej Akademii Sztuk i gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawia, angażuje się w rozwijanie plastycznych talentów uzdolnionych w tym kierunku dzieci. Mieszka w Bawarii.

MOTTO
na dziś

Sukees to drabina, po której nie sposób wspiąć się z rękami w kieszeniach.
(Philip Wylie)

Wieczór fortepianowy w Stuttgarcie

Wspaniałym przeżyciem artystycznym kończącego się roku 2017 był recital fortepianowy **Radosława Goździkowskiego** w Stuttgarcie w ramach Niedzielných Koncertów w Bad Cannstatt, zorganizowany przez Kultur in Cannstatt i Treff Punkt Polen.

Organizatorka od wielu lat koncertów fortepianowych - Urszula Olszowski - miłośniczka i znawca muzyki klasycznej - zaprezentowała publiczności młodego, niezwykle utalentowanego, polskiego pianistę - Radosława Goździkowskiego.

Urodzony we Wrześni w 1997 r. ukończył z wyróżnieniem Szkołę Muzyczną im.

Fryderyka Chopina w Krakowie. Od października 2016 roku studiuje w krakowskiej Akademii Muzycznej w klasie prof. dr hab. Andrzeja Pikula. Jest laureatem wielu nagród. W 2009 r. wygrał IX Międzynarodowy Konkurs Fortepianowy im. Janusza Zarebskiego w Warszawie, a rok później triumfował na V Festiwalu Muzyki

Fortepianowej w Łowiczu. Trzecie miejsce zdobył na IV Chopinowskim Turnieju w Krakowie (2011), Ogólnopolskim Konkursie Fortepianowym „Chopinowskie Interpretacje Młodych” w Koninie (2011) i XVIII Ogólnopolskim Konkursie Fortepianowym również w Koninie (2014). Nie sposób tu wymienić wszystkich osiągnięć młodego artysty, wystarczy tylko powiedzieć, że jest on na najlepszej drodze do zrobienia wielkiej kariery.

Radosław Goździkowski – stypendysta Fundacji „Pro Musica Bona” i Małopolskiej Fundacji „Sapere Auso” – zaprezentował w Stuttgarcie utwory Fryderyka Chopina, Ludwiga v. Beethovena i Mauricego Ravela. Na wirtuozerską, ale też pełną głębi emocjonalnej, wyczucia i fantastycznego kontaktu z publicznością, grę młodego artysty publiczność zareagowała burzą oklasków.

Jakże ważne jest, by wzorem Niedzielných Koncertów, stwarzać rozwijającym się muzykom szansę na wykonanie dalszego kroku w ich artystycznej karierze, dając równocześnie melomanom możliwość kontaktu z młodymi, ale już wielkimi osobowościami polskiej sceny muzycznej.

Małgorzata Piegsa

mojemiasto

co, gdzie, kiedy?

STYCZEŃ / LUTY 2018

MONACHIUM

12.01.2018 18:00 Brydź towarzyski i sportowy w Klubie Brydżowym „Bez atu”. Adres: Alten-und Service-Zentrum (ASZ) Sendling, Daiserstr. 37, 81371 Monachium. Informacje: Jadwiga Suchocka, tel.: 089/201 12 70, oraz na stronie www.bezatu.de
Kolejne spotkania: 26.01, 9.02, 23.02.2018

29.01.2018 19:00 Spotkanie z autorką książki „Wir Streberimmigranten”, Emilią Smiechowską. Opisane są w niej losy jej rodziny, która wyemigrowała z Polski w latach osiemdziesiątych zeszłego wieku. Miejsce: Hansa-Haus, Briener Str. 39 a Rgb, München

BÖHMFELD

03.02.2018 19:30 Bal Karnawałowy w restauracji „Böhmfelder Hof”, Hauptstr. 2, Böhmfeld. Karty wstępu do nabycia pod nr. tel. 0841/ 95 17 094 lub 0179 673 66 08

DINGOLFING

każda druga niedziela miesiąca 16:00 Parafia św. Józefa w Dingolfingu zaprasza na spotkania polonijnego kółka biblijnego – odbywają się one w salce tuż obok kościoła. Boecklerstr. 2a, 84130 Dingolfing

INGOLSTADT

21.04.2018 19:00 Kabaret Andrzeja Grabowskiego „Ferdek ze Świata Kiepskich”, Kolping Akademie, Johannesstr.11, Ingolstadt. Karty wstępu do nabycia pod nr. tel. 0841/ 95 17 094 lub 0179 673 66 08

NORYMBERGA

28.01.2018 19:00 Koncert Floriana Buehricha & Felixa Prihody „Marimba & Vibes”, organizowany przez Krakauer Turm Verein. Karta wstępu 12 euro, ulgowa – 8 euro. Koncert odbywa się w ramach festiwalu „Vibraphonissimo 2018”. Więcej informacji na www.krakauer-turm.de

ZALECAMY SPRAWDZANIE TERMINÓW U ORGANIZATORA.

UWAGA

Polecamy stronę Deutsch-Polnische Gesellschaft e.V. (Towarzystwo Niemiecko-Polskie Monachium) z aktualnymi terminami (www.dpgm.de) oraz Aktualności Polonijne na stronie Konsulatu Generalnego: http://monachium.msz.gov.pl/pl/polonia/aktualnosci_polonijne/

PROJEKT: inspiracja, czyli Lecker Hoch 5

Z radością donosimy, że właśnie ukazała się niezwykła książka dla pasjonatów dobrej kuchni i... dobrej zabawy w kuchni. 80 podstawowych przepisów plus 4 ich warianty są dobrym ćwiczeniem nie tylko

umiejętności kucharskich, ale i wyobraźni. Nie bez przyczyny przy każdym zestawie przepisów znalazło się miejsce na przepis indywidualny.

Warto wspomnieć, że żaden z kucharzy tworzących tę książkę nie gotuje zawodowo, zostali oni zebrani w ramach kreatywnego projektu. Trzeba przyznać, że oprócz ciężkiej pracy (nieraz 8 godzin na stojąco, biegając w studiu fotograficznym) również dobrze się bawili! Dodajmy, że współtwórczynią znacznej części dań jest nasza redakcyjna koleżanka Magda Felchnerowska.

Zapraszamy do zapoznania się z dorobkiem twórczym międzynarodowych pasjonatów uszczęśliwiania i karmienia innych. Zapraszamy na www.olivia-verlag.de. LECKER HOCH 5 znajdziecie też na Facebooku i Instagramie.

Na zdjęciu głównym Magda Felchnerowska i Michael König, autor i wydawca książki.

MM

Rocker Zone

grupa fanów prawdziwego ROCKA

Koncert Quo Vadis w Monachium

Gorące granie zimową porą

Po letnich szaleństwach festiwalowych, jesiennych koncertach i biwakach nadszedł, wydawałoby się, czas na odpoczynek, spokojne przygotowanie się do świątecznych wyjazdów i urlopów – Rocker Zone jednak nie zapada w sen zimowy. Wręcz przeciwnie: ostatnie miesiące roku spędzamy wyjątkowo aktywnie.

Chainsaw i Exlibris w Szczecinie

Jeszcze w listopadzie podjęliśmy decyzję, by częściej spotykać się z członkami i sympatykami Stowarzyszenia. Dobrym i sprawdzonym sposobem jest organizacja regularnych, comiesięcznych spotkań (Stammtisch). Pierwsze z nich odbyło się

w przytulnej knajpcie na Giesingu. Dzięki uprzejmości właścicieli mieliśmy możliwość zebrać się w szerokim, polsko-niemieckim gronie, podyskutować o planach na przyszłość, wymienić się pomysłami i przede wszystkim miło spędzić czas, jak

Pierwszy Stammtisch Rocker Zone

również posłuchać krótkiego akustycznego koncertu w wykonaniu naszych przyjaciół. Od stycznia takie spotkania będą odbywać się cyklicznie, a o ich terminach będziemy informować na bieżąco na naszej facebookowej grupie. Serdecznie zapraszamy!

Niedługo potem odbyła się ostatnia, głośniejsza (pod względem muzycznym) impreza. Tym razem postanowiliśmy oddać scenę we władanie dwóm lokalnym zespołom. W klubie Rumours przy Ostbahnhof zagrali kolejno Raygun Rebels – czyli znana nam z letniego biwaku, rock'n'rollowa grupa z Bad Aibling, obchodząca właśnie dziesięciolecie swojej działalności, oraz weterani monachijskich scen – zespół Quo Vadis prezentujący mocniejsze rockowo-metalowe brzmienie. Pomimo panujących na zewnątrz bardzo niskich temperatur muzycy rozgrzali do czerwoności zebrany tłum, a po zakończeniu koncertów bawiliśmy się do późna przy utworach prezentowanych przez DJRoxx.

Z początkiem grudnia grupa najwierniejszych fanów udała się do Szczecina, by wziąć udział w finałowym koncercie wspólnej trasy grup Chainsaw i Exlibris, supportowanych przez młodą obiecującą kapelę Tiberius. Po krótkim świątecznym odpoczynku tradycyjnie już wybraliśmy się do Bydgoszczy na Metalowe Zakończenie Roku, gdzie oprócz wymienionych wyżej grup pojawiły się zespoły: Ceti (z legendarnym Grzegorzem Kupczykiem w roli wokalisty) i None, a jako gość specjalny zaśpiewał Titus z Acid Drinkers.

Wyprawy do Polski to dla nas nie tylko zabawa na koncertach, ale również zacieśnianie kontaktów z naszym coraz liczniejszym gronem przyjaciół i sympatyków z całego kraju, okazja do konstruktywnych dyskusji o przyszłości Stowarzyszenia. Coraz bardziej realne stają się plany rozszerzenia naszej działalności – powstały już facebookowe grupy Rocker Zone Warszawa i Wiedeń, a w przyszłym roku w tych miastach zostaną zarejestrowane niezależne oddziały Stowarzyszenia. Nie zapominamy oczywiście o Monachium – niebawem odbędzie się coroczne walne zgromadzenie członków, na którym postaramy się przedstawić kalendarz imprez planowanych na rok 2018.

A już 14 stycznia będziemy mieć przyjemność wzięcia czynnego udziału w organizowanym tutaj Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Zapraszamy wszystkich, którym nie jest obojętny los chorych dzieci – impreza odbędzie się w bardzo rockowym miejscu, czyli klubie Backstage, a ze sceny popłyną również ostrzejsze dźwięki.

tekst i zdjęcia: **Arek Mitko**

Po szczegółowe informacje, terminy spotkań i planowanych koncertów zapraszamy na naszą facebookową grupę: www.facebook.com/groups/rockerzone.muc/

Na wszystkie pytania odpowiadamy pod adresem: rockerzone.muenchen@gmail.com

NOMINACJE

do Paszportów Polityki

Paszport Polityki stanowi obok NIKE jedną z najważniejszych nagród literackich w Polsce. Konkurs ten ustanowiony został w 1993 przez tygodnik „Polityka”, a sama nagroda przyznawana jest twórcom w sześciu kategoriach: film, teatr, muzyka poważna, plastyka (sztuki wizualne) i estrada oraz, interesująca nas najbardziej, literatura. W tym roku nominację otrzymali: Anna Cieplak, Paweł Sołtys oraz Marcin Wicha. Gala Finałowa odbędzie się 9 stycznia 2018 w Warszawie.

Małgorzata Gąsiorowska

Anna Cieplak urodziła się 1988 r. w Dąbrowie Górniczej, ale od 8 lat mieszka w Cieszyńcu, gdzie pracuje jako animatorka kultury w Świetlicy Krytyki Politycznej. Miejsowa młodzież i dzieci uczestniczą tam w warsztatach artystycznych, a także korzystają z korepetycji. To właśnie na kanwie tych doświadczeń powstała pierwsza powieść Cieplak „*Ma być czysto*” (Wyd. Krytyka Polityczna 2016 r.), za którą autorka otrzymała w tym roku Nagrodę Conrada i Literacką Nagrodę im. Witolda Gombrowicza. W tym roku ukazała się jej druga powieść „*Lata powyżej zera*”, która to zyskała również dobre, o ile nie lepsze, opinie krytyków i dzięki niej autorka otrzymała nominację do Paszportu.

Ze strony wydawcy (Wydawnictwo Znak Literanova): Powieść o pierwszym pokoleniu, które nie pamięta PRL-u, i ostatnim urodzonym bez smartfona w ręku. To manifest pokolenia, które zaczęło kumać, co się dzieje, mniej więcej w pamiętnym roku zerowym, gdy w Rosji Jelcyń zamienił się w Putina, gdy z okna bloku spadł na ziemię Magik, ale mimo to świat się nie skończył, choć miał się skończyć, a zamiast tego tak naprawdę się zaczął. Ziemowit Szczerek.

Paweł Sołtys urodził się 1978 w Warszawie, jest muzykiem (wokalista Vavamuffin) oraz autorem wielu piosenek. Jako **Pablopavo** wydał kilkanaście płyt i zagrał około tysiąca koncertów. Jego opowiadania ukazywały się do tej pory w „Lampie”, „Ricie Baum” i „Studium”, a to właśnie swoim prozatorskim debiutem „*Mikrotyki*” zdobył największy rozgłos i otrzymał nominację do Paszportów Polityki 2017.

Ze strony wydawcy (Wydawnictwo Czarne): „W pewnym mieście po prawej stronie rzeki wciąż stoi bar Stokrotka, w którym profesor Kruk opowiada, jak nokautować tomem Iwaszkiewicza. Anka, uczennica szkoły fryzjerskiej, wciąż żartuje, starając się nie myśleć o swej twarzy. Nieopodal niedbale oparty o huśtawkę stoi wielki jak hala Marian, co bije swoje kobiety, ma nóż i kij bejsbolowy w bagażniku i wszyscy wiedzą, że lepiej go omijać. W tym mieście wciąż grają Modern Talking, Limahl, Shakin Stevens, Lionel Richie i cała reszta, a chłopaki cmią sobie... Opowiadania Pawła Sołtysa *Mikrotyki* są raczej krótsze niż dłuższe, w większości realistyczne, sensacji w nich niewiele, trupów kilka, scen erotycznych

nie ma prawie wcale. Są jak piosenki z naszej młodości – nie można ich zapamiętać.”

Marcin Wicha urodził się w 1972 r. w Warszawie. Oprócz pisania zajmuje się grafiką, projektując okładki, plakaty oraz znaki graficzne. Jego teksty ukazywały się między innymi w „Autoportrecie”, „Literaturze na Świecie” i „Tygodniku Powszechnym”, a także przez kilka lat publikował on cotygodniowe rysunkowe komentarze w „Tygodniku Powszechnym”. Współpracuje z „Gazetą Wyborczą” i „Charakterami”. Wydał dwie książki dla dorosłych i kilka książek dla dzieci. Nominację do Paszportu otrzymał za „*Rzeczy, których nie wyrzuciłem*”.

Ze strony wydawcy (Wydawnictwo Karakter): „Co zostaje po śmierci bliskiej osoby? Przedmioty, wspomnienia, urywki zdań? Narrator porządkuje książki i rzeczy pozostawione przez zmarłą matkę. Jednocześnie rekonstruuje jej obraz – mocnej kobiety, która w peerełowskiej, a potem kapitalistycznej rzeczywistości umiała żyć wedle własnych zasad. Wyczulona na słowa, nie pozwalała sobą manipulować, w codziennej walce o szacunek – nie poddawała się. Była trudna. Była odważna. W tej książce nie ma sentymentalizmu – matka go nie znosiła – są za to czułość, uśmiech i próba zrozumienia losu najbliższej osoby. Jest też opowieść o tym, jak zaczyna odchodzić pierwsze powojenne pokolenie, któremu obiecywano piękne życie.”

Po więcej informacji o tym, co warto czytać, zapraszam na www.magotaczyta.blogspot.de oraz www.facebook.com/magotkowo

Lingua Germanica & Polonica
Institut für Sprachen und Kultur e.K.

Nasz adres:
Theresienstr. 124 (rog Augustenstr.)
80333 München
Stacja metra U2 Theresienstr.

Telefon: 0179 82 98747, 089/12037930
E-Mail: info@lingua-institut.de
Web: www.lingua-institut.de
Facebook: Lingua Germanica Aleksandra Radojewska

Godziny otwarcia:
pon - czw: 9:00 - 12:30, 16:30 - 21:00
sob: 9:30 - 12:30

Kursy nauki języka niemieckiego, angielskiego i polskiego
Zajęcia 2 razy w tygodniu
9.00 do 10.30, 18.00 do 19.30 lub 19.30 - 21.00

Grupa podstawowa A1 Grundstufe A1.1/A1.2
Grupa średnio-zaawansowana A2 Grundstufe A2.1/A2.2
Grupy zaawansowane B1/B2/C1 Deutsch für Fortgeschrittene

Uzupełnienie programu nauczania języka niemieckiego w szkole.
wtorek i czwartek 16:30 do 18:00, sobota 11:00 do 12:30 (fakultatywnie)

Kurs dla dzieci i młodzieży szkolnej
Deutschkurs für die Grundschul Kinder

Zajęcia 2 razy w tygodniu
9.00 do 10.30, 18.00 do 19.30 lub 19.30 - 21.00

Kurs nauki języka angielskiego poziom A1 do C2
Kurs nauki języka polskiego poziom A1 do C2

Sprawdź terminy na naszej stronie lub dowiedz się telefonicznie
Kursy językowe dla pracowników zmianowych „Deutsch neben der Arbeit“
Kursy dla osób +40 „Zu schnell? Kein Problem!“
Zajęcia indywidualne z lektorem, konwersatoria
Porady językowe i tłumaczenia

Nauka jazdy
Perlacherstr. 67
81539 München
Giesing

FAHRSCHULE BATYRA
tel.: 089 69 77 73 74
Mobil: 0176 210 412 79
www.fahrschule-batyra.de
prawo jazdy również w j. polskim w kategoriach:
B - BE - C1 - C1E - C - CE

RZECZOZNAWCA samochodowy

Kfz-Sachverständiger

Piotr Sobiecki

Doradztwo i konsultacje!

Wyceny i kosztorysy w zakresie uszkodzeń powypadkowych pojazdów osobowych, motocykli i aut dostawczych.

Opinie techniczne sporządzane są według prawa niemieckiego i w języku niemieckim.

Na wyceny szkód powypadkowych dojeżdżamy w miejsce podane przez klienta.

WSPÓŁPRACUJEMY Z ADWOKATAMI - PRAWO POLSKIE I NIEMIECKIE

Kfz-Sachverständigenbüro Peter Sobiecki
Joseph-Dollinger-Bogen 18, 80807 München

tel.: 089/35656771, tel. kom.: 0177/5181461
fax.: 089/35656772, e-mail: info@ps-gutachter.de

www.ps-gutachter.de

WSPOMNIENIE CZAR

Święty Mikołaj w Landshut

Mimo że już po Świętach Bożego Narodzenia, wracamy do chwil najprzyjemniejszych, czyli prezentów, z których cieszą się nie tylko najmłodsi, ale i starsi. Często ci ostatni cieszą się bardziej niż dzieci, co widać na zdjęciu uwieczniającym pobyt Świętego Mikołaja w Landshut. Na dodatek starszych nie ogarnia strach na widok Świętego, bo zazwyczaj z Mikołajem dobrze się znają.

Z inicjatywy Stowarzyszenia POL-LA, w drugą sobotę grudnia, do Landshut zawitał Święty Mikołaj. Powitało go ponad 80 szczęśliwych dzieci wraz z rodzicami. Były to już drugie wspólnie świętowane Mikołajki, zorganizowane dla Polonii z Landshut i okolic.

W niezwykle świątecznej scenerii, dzięki wsparciu sponsorów (miedzy innymi Moje-go Miasta), przygotowano bogaty program.

Dzieci mogły się m.in. wyżyć artystycznie podczas warsztatów plastycznych.

Święty Mikołaj z saniami pełnymi prezentów został niezwykle ciepło, a nawet owacyjnie, przyjęty. Najmłodsi z niezwykłym przejęciem i entuzjazmem odbierali prezenty, a każda rodzina miała możliwość zrobienia sobie pamiątkowego zdjęcia ze Świętym, za sprawą studia fotograficznego Grey Horse Foto. Radości i słodyczy było bez liku.

Zapraszamy do śledzenia strony Stowarzyszenia POL-LA i udziału w kolejnych wydarzeniach. <https://www.facebook.com/PollaVerein/>

DIGITAL TV SHOP
HDTV

telewizja na kartę
nC+ z POLSATEM 1 i 2

Polskie programy bez umowy i abonamentu

Sprzedaż i montaż!!!
zestawów satelitarnych

MASZ PROBLEM Z ODBIOREM
DZWOŃ!!!
ponad 40 kanałów w tym 15 w jakości HD

SPRAWDŹ OFERTĘ!

80339 München-City, Theresienhöhe 3
Wejście: Schwanthaler Str.110

Kom.: 0179/4316130 po polsku

Warsztat samochodowy
Bosch Service Bosch Car Service Dachau

AUTOGAS KARLSFELD
Sławomir Ratajczyk

85757 KARLSFELD, Dieselstr. 17
tel. 0152/287 95 199, tel. 08131/3186190
e-mail: sfafik@interia.pl bosch-carservice-dachau.de

AUTOMATYCZNE SKRZYNIĘ BIEGÓW
Autogaz • Elektronika • Mechanika

Remi Autoservice Ltd.
KfZ-Meisterbetrieb

specjaliści z ponad 10. letnim doświadczeniem w naprawach samochodowych

pn. - pt. 09:00 – 18:00, sb. 09:00 – 13:00

Remi Autoservice Ltd

Halfinger Str. 30, 81825 München

tel: 089/23790767

PRZYKŁAD:
wymiana 4 kół
z wyważeniem
od 25 EURO

- serwis i naprawy opon
- przeglądy techniczne (TÜV/HU)
- przygotowanie samochodu do przeglądu
- inspekcje regularne według specyfikacji producenta
- kompleksowe naprawy samochodu (np. silnika, skrzyni biegów itd.)
- roboty blacharskie i lakiernicze
- naprawy powypadkowe
- pomoc administracyjna po wypadku (rzeczoznawstwo, adwokat itd.)

Jakość niemiecka, ceny polskie!

Impressum

mojemiesto

WYDAWCA: Grzegorz Spisla - werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** tel. +49 871 97 46 335, fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
REDAKTOR NACZELNY: Bogdan Żurek. **WSPÓŁPRACA:** Magdalena Felchnerowska, Sylwia Cieplak. Zamieszczone teksty podlegają prawu autorskiemu. Przetwarzanie tylko za zgodą wydawcy. Redakcja nie odpowiada za niezamówione artykuły i zdjęcia. Za treść ogłoszeń, artykułów sponsorowanych oraz reklam redakcja i wydawnictwo nie ponoszą odpowiedzialności. **DRUK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **NAKŁAD:** 8000.

HERAUSGEBER: werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** Tel. +49 871 97 46 335, Fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
Der Inhalt unterliegt dem Urheberrecht. Die Verwertung aller Beiträge ist nur mit der schriftlichen Zustimmung des Herausgebers gestattet. Für unverlangt eingesandte Bild- und Textbeiträge keine Gewähr. Herausgeber und Redaktion haften nicht für den Inhalt der veröffentlichten Anzeigen. **DRUCK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **AUFLAGE:** 8000.

Konsulat Generalny RP w Monachium

Röntgenstr. 5, 81679 München
Tel.: 089/418 60 80;
www.berlin.polemb.net

Deutsch-Polnische Gesellschaft München e.V.**Towarzystwo Niemiecko-Polskie w Monachium**

Postfach 70 04 44, 81304 München
Tel.: +49 89 785 29 54
mail@dpgm.de, www.dpgm.de

Krakauer Haus

Hinter Insel Schütt 34, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911 22 41 20

Polska Parafia Katolicka Augsburg

Thommstr. 24B, 86153 Augsburg
Tel.: 0821/30749

Polska Parafia Katolicka w Ingolstadt

Gaimersheimerstr.32, 85057 Ingolstadt
Tel.: 0841/84845

Polska Parafia Katolicka Ludwigsburg

Moldastr. 20, 71638 Ludwigsburg
Tel.: 07141/893369

Polska Parafia Katolicka w Monachium

Heßstraße 24, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Polska Parafia Katolicka w Norymberdze

Arminiusstr.21, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/473355

Polska Parafia Katolicka Regensburg

Plattlinger Str.6, 93055 Regensburg
Tel.: 0941/794478

Polska Parafia Katolicka Stuttgart

Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
Tel.: 0711/564184

ADWOKACI:**BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna**

Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13038628

CZECH Anja

Nymphenburger Strasse 20, 80335 München
Tel.: 089/51 51 49 53

DEMACKER Izabela S.

Müllerstr. 40, 80469 München
Tel.: 089/85 63 63 55

DERKACZ Oskar

Sonnenstr. 27 / 2. OG, 80331München
Tel.: 089/12 76 25 46

DUDEK Ilona

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

GROBORZ Olaf

Donnersbergerstr. 46, 80634 München
Tel.: 089/13 95 83 72

MOTKOWSKI Christoph

Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PAZUR Maciej

Trappentreustr. 42, 80339 München
Tel.: 089 / 740 53 362, Mobil: 0176 / 77225482

PRZIBYLLA Alexander

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

ZURAWEL & PARTNER Rechtsanwälte

in Wallensteinstraße 4, 90439 Nürnberg
Tel.: 0911-254 64 07

AUTO - USŁUGI:**AUTOGAS KARLSFELD**

Dieselstr. 17, 85757 Karsfeld
Tel.: 0152 / 287 95 199

Pawel KFZ Werkstatt

Bodenseestr. 222, 81243 München/Neuaubing
Tel.: 089/262 14 696

REMI Autoservice Ltd

Halfinger Str. 30, 81825 München
Tel.: 089/23790767

DORADZTWO PODATKOWE:**BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna**

Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13038628

JAROS Agnieszka

Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł

Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

MOTKOWSKI Christoph

Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PRZIBYLLA Alexander

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

DORADCA PODATKOWY:**JAROS Agnieszka**

Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł

Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

K S I E G O W O Ś Ć :**BBL Service**

Paul-Heyse-Str. 6, 80336 München
Tel.: 089/322 123 78

BBS

Izabela Sozoniuk
Hompeschstr.4, 81675 München
Tel.: 089/51997638, Mobil: 0162/4143601

BBJW Büroservice

Paul-Eipper-Weg 7, 82166 Gräfelfing
Tel.: 089/12287935; 0 160 249 2462

LASOTA Janina

Klosterstraße 29, 95028 Hof
Tel.: 09281/1407852

L E K A R Z E :**OGÓLNY:****FELDMANN Irena**

Landsberger Str. 497, 81241 München – Pasing
Tel.: 089/ 88 14 89

PETZOLD Małgorzata

Rosenheimerstr. 79, 81667 München
Tel.: 089/48 95 67 49

RITTER Małgorzata

Adenauerstr. 6, 82178 Puchheim
Tel.: 089 / 80 43 50

ZADROŻNY Jacek

Therese-Giehse-Alee 33, 81739 München
Tel.: 089/67907332

GINEKOLOG:**KARASIŃSKI Norbert**

Bahnhofstr.41, 82152 Planegg k. München
Tel.: 089/859 55 59

KONIECZNY Adam

Marktlr Str. 2A, 84489 Burghausen
Tel.: 08677/3001

MATZKU-SCHWARZ Sandra

Karl-Köglsperger-Str. 31, 80939 München
Tel.: 089/311 99 57

STOMATOLOG:**JURECKI Katharina**

Amalienstr. 60, 80799 München
Tel.: 089/39 37 20

KOZŁOWSKI Joanna

Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel.: 08165/48 66

SITEK Christian

Moosacher Str. 58c, 80809 München
Tel.: 089 59 52 73

ZNOROWSKI Marian

Am Oberanger 14, 85221 Dachau
Tel.: 08131/729440

LOGOPEDIA:**MACHOWSKI ANNA & KOLLEGINEN**

Teucherstr. 28, 81829 München
Tel.: 089/189 042 09

KARDIOLOG:**MURA Roman**

Tal 15/2, 80331 München
Tel.: 089/2166930

ORTODONTA:**GREMMINGER Agnieszka**

Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München
Tel.: 089/43 10 93 30

PSYCHOTERAPIA:**HOREMSKA-KRĘCICKA Elżbieta**

Heilpraktikerin für Psychotherapie
Mühlthaler Straße 91A, 81475 München
Tel.: +49/15788727501

KACZMAREK Anna

Psycholog kliniczny i psychoterapeuta
Humboldtstrasse 19, 81543 München
Tel.: 0152 0721 5774

STANKOWSKI Marta**Heilpraktikerin für Psychotherapie****Hipnoterapia, Kinezyjologia, Reiki, EMDR**

Jahnstr.35, 80469 München
Tel.: 089/24405818, M: 0177/4904328

NAUKA JAZDY:**BATYRA Michael**

Perlachstr. 67, 81539 München
Tel.: 089/69 77 73 74

OBSŁUGA FIRM:**AGS Agentur SZKULTECKA Grażyna**

Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/86 36 98 32

SKLEPY:**MAGPOL**

Florastr. 1/1A, 84036 Landshut

POLONIKA Polnische Feinkosten

Theresienstraße 77, 80798 München
Tel.: 089/23050407

POLSAM

Von-der-Pfordten-Str. 1, 80687 München
Tel.: 089/51513316

R-MARK`T

Helene-Mayer-Ring 7a
80809 München
Tel.: 0176 / 62 65 16 69

Ro Ko POLSKIE SPECJAŁY

An der Alten Spinnerei 6
83059 Kolbermoor

SZKOŁY JĘZYKOWE:**Lingua Germanica & Polonica**

Theresienstraße 124, 80333 München
Tel.: 089/12037930, Mobil: 0179/8298747

Kursy języka niemieckiego**w Landshut i w Dingolfing -****Agnieszka Skierkowska**

Tel. 0176 57644945

T Ł U M A C Z E N I A :**BEMBNISTA Ewa**

Kapellenstr. 25, 82008 München/Unterhaching
Tel.: 015777453603

MILLER Agnieszka

Ismaninger Str. 65, 81675 München
Tel.: 089/688 5005

REISSIG Anna

Altstadt 105, 84028 Landshut
Tel./Fax 0871/97 50 44 59, Mobil: 0170/2 44 09 69

WYPIJEWSKA-KOCHEMS Hanna

Gottfried-Böhm-Ring 43, 81369 München
Tel.: 089/78 65 21

UBEZPIECZENIA:**PIOWAR Katarzyna**

Nordendstr. 41, 80801 München
Tel.: 089 38078946 Fax: 089 90541696
Mobil: 017662633104

SOWADA Łukasz

Thalkirchner Straße 184, 81371 München
Tel.: 089/41 41 41 351, Mobil: 0176/104 224 97

I N N E :**Biuro Partnersko-Matrymonialne w Monachium**

Tel.: 089/326 00 321

Apteka SaniPEP

Ollenhauerstr 6, 81737 München
Tel.: 089-670096-0

Josephsburg-Apotheke HUBER Mariola

Josephsburgstr. 60,
81673 München Berg am Laim
Tel.: 089/43660304

POLKWIAT – Kwiaty do Polski

www.polkwiat.eu.Tel.: 07021861169

Serwis komputerowy - usługi IT**Andrzej SKÓRA**

Birkenstr. 25 85757 Karlsfeld (Muenchen)
Tel.: 0151 14754149

Kancelaria Adwokacka

z a p r a s z a

Ilona Dudek

Rechtsanwältin

Fachanwältin für Familienrecht

Alexander Przibylla

Rechtsanwalt

prawo rodzinne . prawo pracy . prawo karne . prawo gospodarcze . prawo spadkowe .
regulacja wypadków drogowych . deklaracje podatkowe i księgowość

Oskar-von-Miller-Ring 31 . 80333 München
Telefon: 089 287 297 330 . Fax: 089 287 297 339

UDZIELAMY PORAD W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

WARSZTAT mechaniki samochodowej

GibGas Pawel Kfz Werkstatt UG

Bodenseestr 222, 81243 München • tel.: **089 41612234 i 089 41612233**

www.autogasmuenchen.com • info@autogasmuenchen.com

NAPRAWY I SERWIS:

- instalacji gazowych
- mechaniki i elektroniki
- blacharstwo, lakiernictwo
- obsługa firmowych flot samochodowych

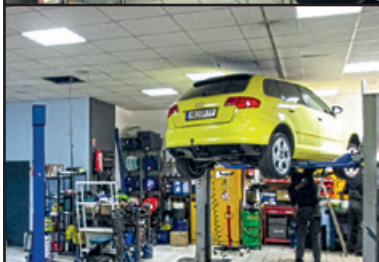
PRZYKŁADOWE CENY USŁUG:

- Diagnostyka komputerowa Launch lub VCDS lub Vag Can Pro **39€**
- Wymiana tarcz i klocków hamulcowych (przód Passat b5 1,9 TDI z materiałem) **199€**
- Klimaservice (400 g R134a inkl) **59€**

Na terenie Monachium działamy od 2007 r.

Zespół siedmiu wykwalifikowanych mechatroników gwarantuje najwyższą jakość wykonywanych usług. Części samochodowe zakupujemy od różnych dystrybutorów, co pozwala nam na utrzymanie korzystnych cen.

ZAPRASZAMY

KANCELARIA ADWOKACKA

Oskar Derkacz

Sonnenstr. 27 / 2. OG

80331 München

Fax: (089) 12 76 25 47

- **Prawo Karne** (obrona w sprawach karnych i wykroczenia)
- **Prawo Pracy** (pomoc przy wypowiedzeniach i odprawach)
- **Prawo Cywilne** (przygotowywanie i sprawdzanie umów)
- **Pomoc w nagłych wypadkach** (aresztowanie, przeszukanie itp.)
Gwarantujemy bezpośredni kontakt z adwokatem
tel. kom.: 0179-41 94 26 4

Tel.: (089) 12 76 25 46

E-Mail: kanzlei@derkacz.net

PROFESSIONELL · ENGAGIERT · LOYAL

ADAM ZURAWEL
Rechtsanwalt

JASMIN TOBISCH
Rechtsanwältin

ZURAWEL & PARTNER
R E C H T S A N W Ä L T E

KANZLEI IN NÜRNBERG

Wallensteinstraße 4, 90439 Nürnberg, Tel.: 0911-254 64 07, Fax: 0911-971 66 55

Zweigniederlassung der KANZLEI IN INGOLSTADT

Neuburger Str. 47, 85057 Ingolstadt, Tel.: 0841 - 1214 2611, Fax: 0911-971 66 55

Zweigniederlassung der KANZLEI IN REGENSBURG

Donaustauer Str. 120, 93059 Regensburg, Tel.: 0178-53 19 855, Fax: 0911-971 66 55

Zweigniederlassung der KANZLEI IN PLOCHINGEN BEI STUTTGART

Urbanstraße 30-32, 73207 Plochingen, Tel.: 0178-53 19 855, Fax: 0911-971 66 55

EVA SCHNEIDER
Rechtsanwältin

Dr. iur. habil.
SIGRID LORZ
Rechtsanwältin

Mobil: 0178-531 98 55

Email: info@zurawel-partner.de

www.zurawel-partner.de

- PRAWO GOSPODARCZE • PRAWO PRACY
- PRAWO CYWILNE • PRAWO KARNE • PRAWO RODZINNE • DOCHODZENIE ROSZCZEŃ
- PRAWO UBEZPIECZEŃ • PRAWO DOTYCZĄCE RUCHU DROGOWEGO • PRAWO PODATKOWE
- DEKLARACJE PODATKOWE I KSIĘGOWOŚĆ • I INNE DZIEDZINY PRAWA

Öffnungszeiten: Dienstag - Freitag / 12 - 14, Weekend 19.01.-21.01.18 / 11 - 19
FINISSAGE - 21.01.18 ab 17.30 Uhr

EINLADUNG
zur Ausstellungseröffnung

STORIES
Junge Polnische Kunst
der Gegenwart

Polnisches Kulturzentrum München
Prinzenregentenstr. 7

www.Mariola-ArtPromotion.de
0163 / 43 69 350